



FORUMUL BANCAR ROMÂN

BILANTUL EVOLUTIEI SISTEMULUI BANCAR

LA UN AN DE LA ADERAREA LA UNIUNEA EUROPEANĂ

Florin Georgescu

Prim-viceguvernator

Banca Națională a României

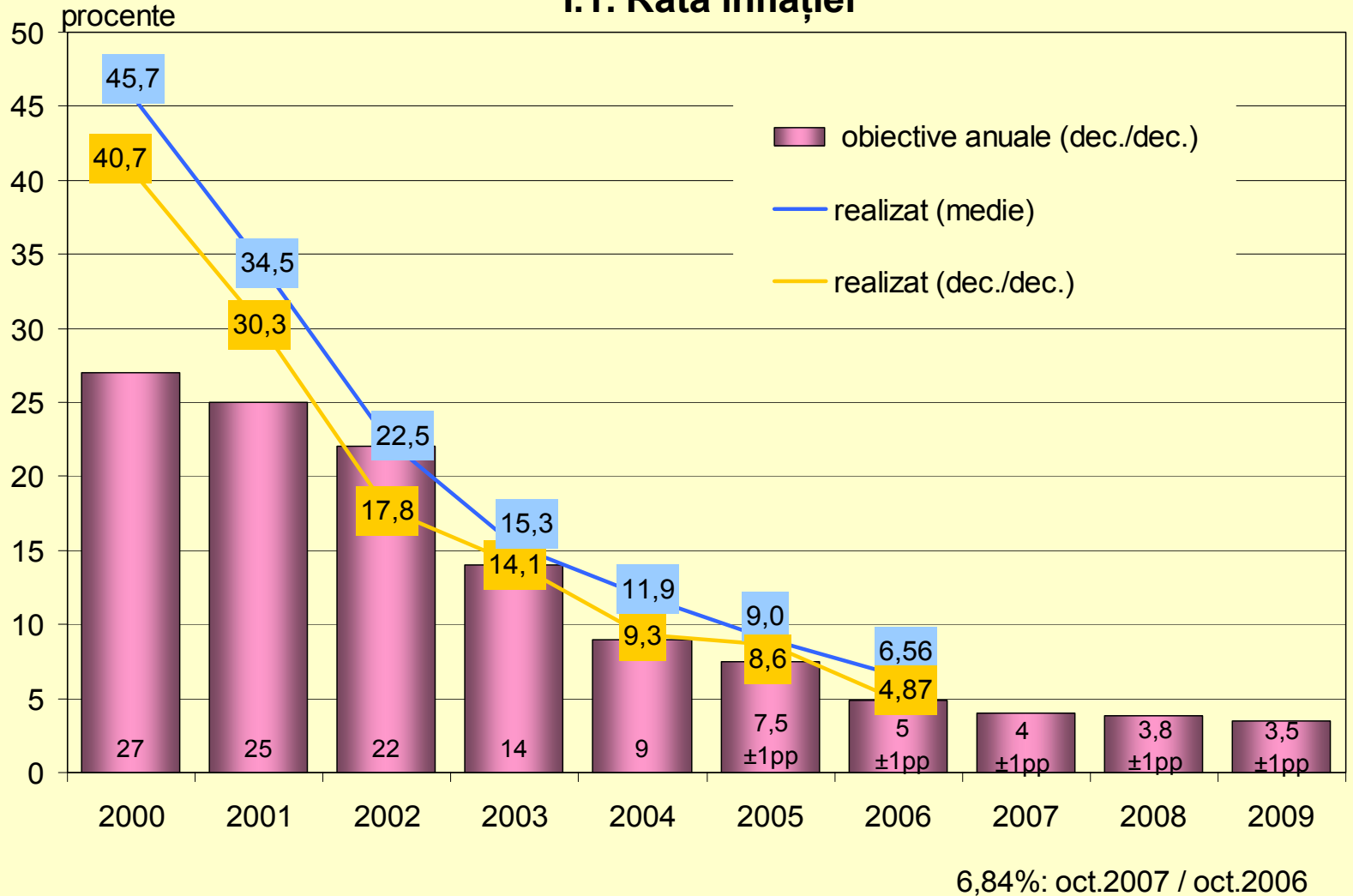
București, 28 noiembrie 2007

Cuprins

- I. Evoluții macroeconomice recente 3**
- II. Situația sistemului bancar 15**
- III. Aderarea și conformitatea
la sistemul bancar european 33**
- IV. Principalele caracteristici
ale activității bancare în anul 2007..... 40**
- V. Regimul instituțiilor financiare nebancale 49**

I. Evoluții macroeconomice recente

I.1. Rata inflației



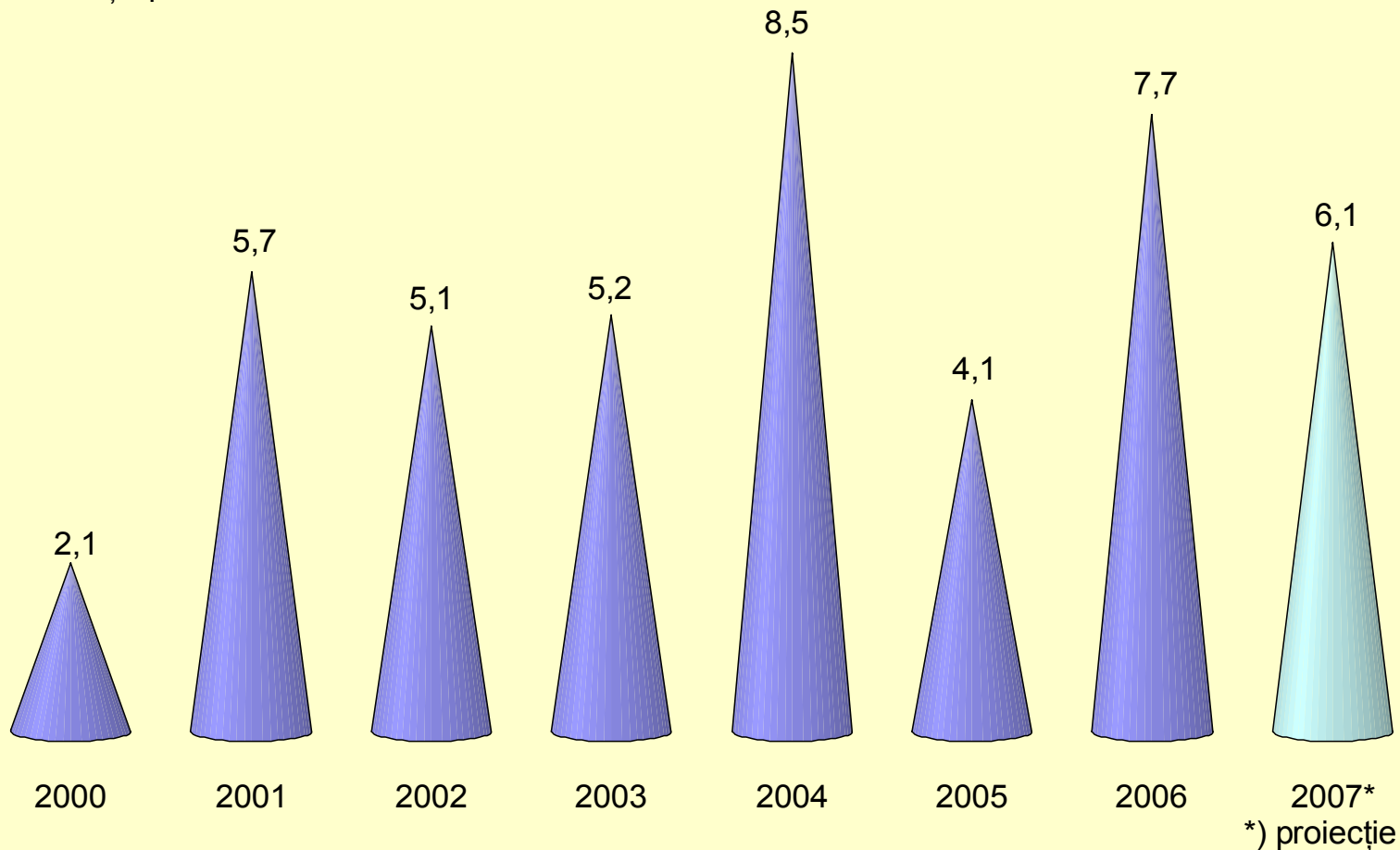
Sursa: Institutul Național de Statistică; Banca Națională a României

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI



I.2. PIB real

variație procentuală anuală

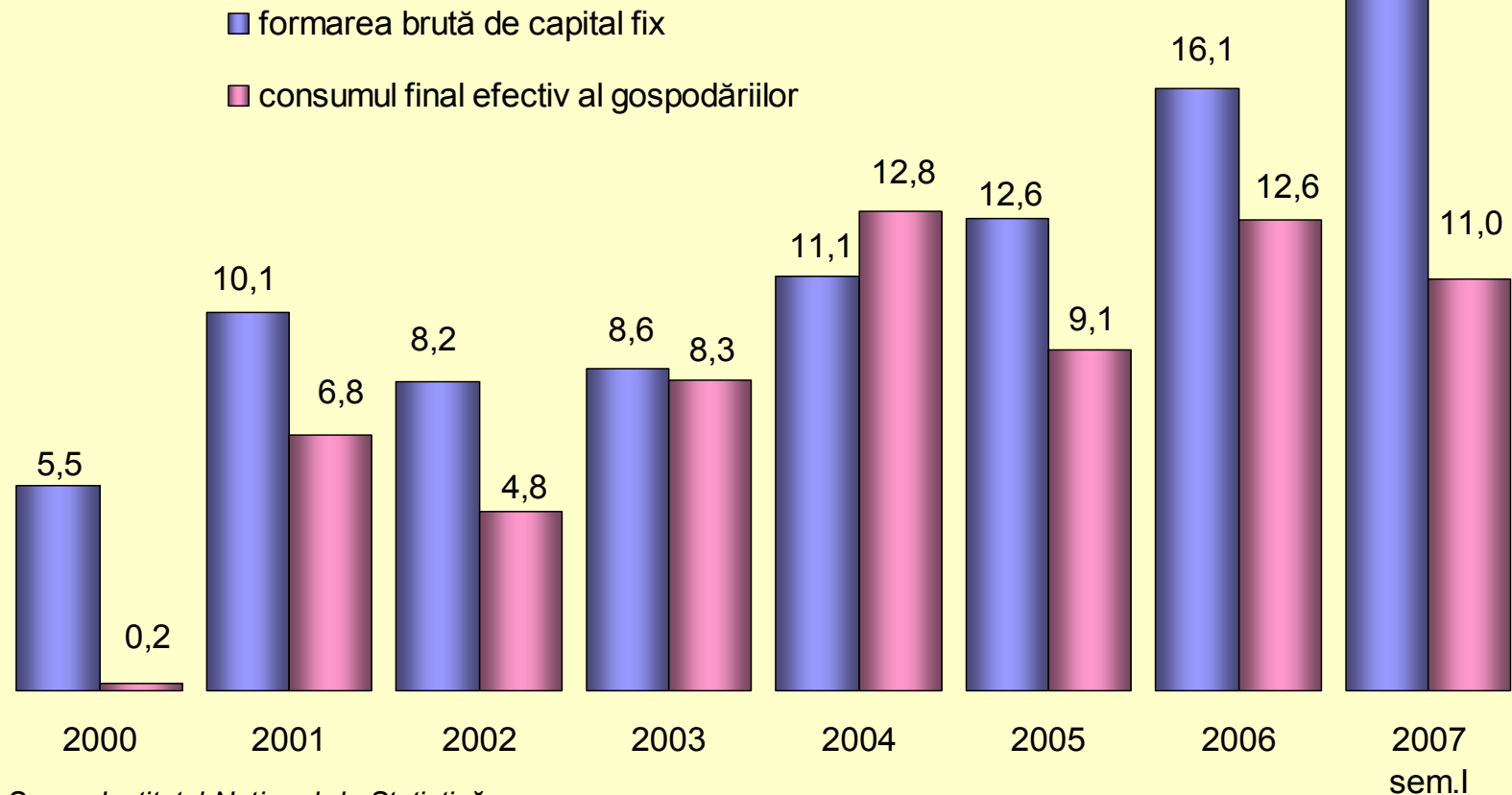


Sursa: Institutul Național de Statistică; Comisia Națională de Prognoză

Sem.I 2007: 5,8%

I.3. Formarea brută de capital fix și consumul final efectiv al populației (componentă a PIB)

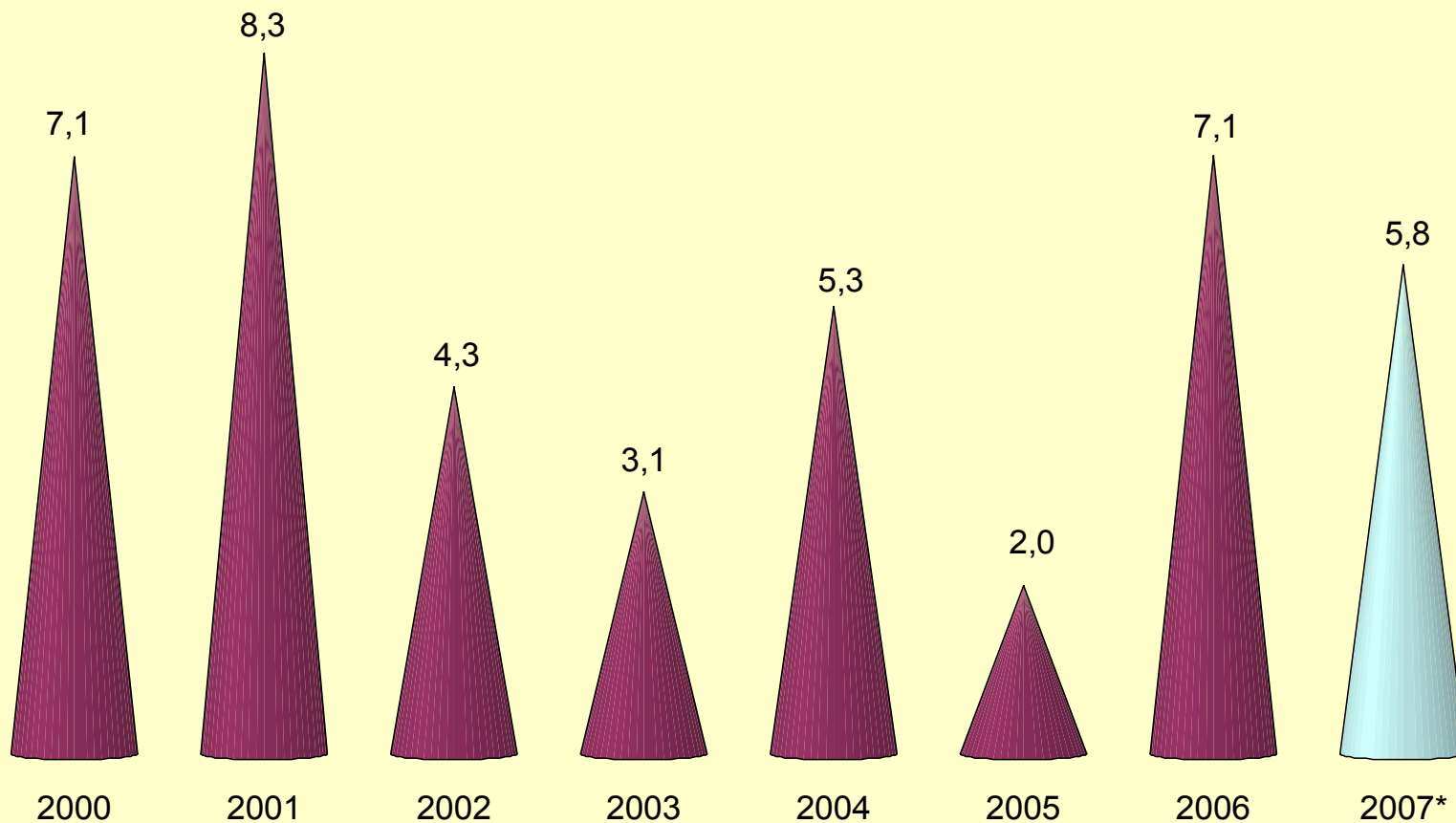
variație procentuală anuală



Sursa: Institutul Național de Statistică

I.4. Producția industrială

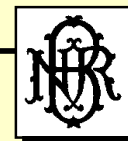
variație procentuală anuală



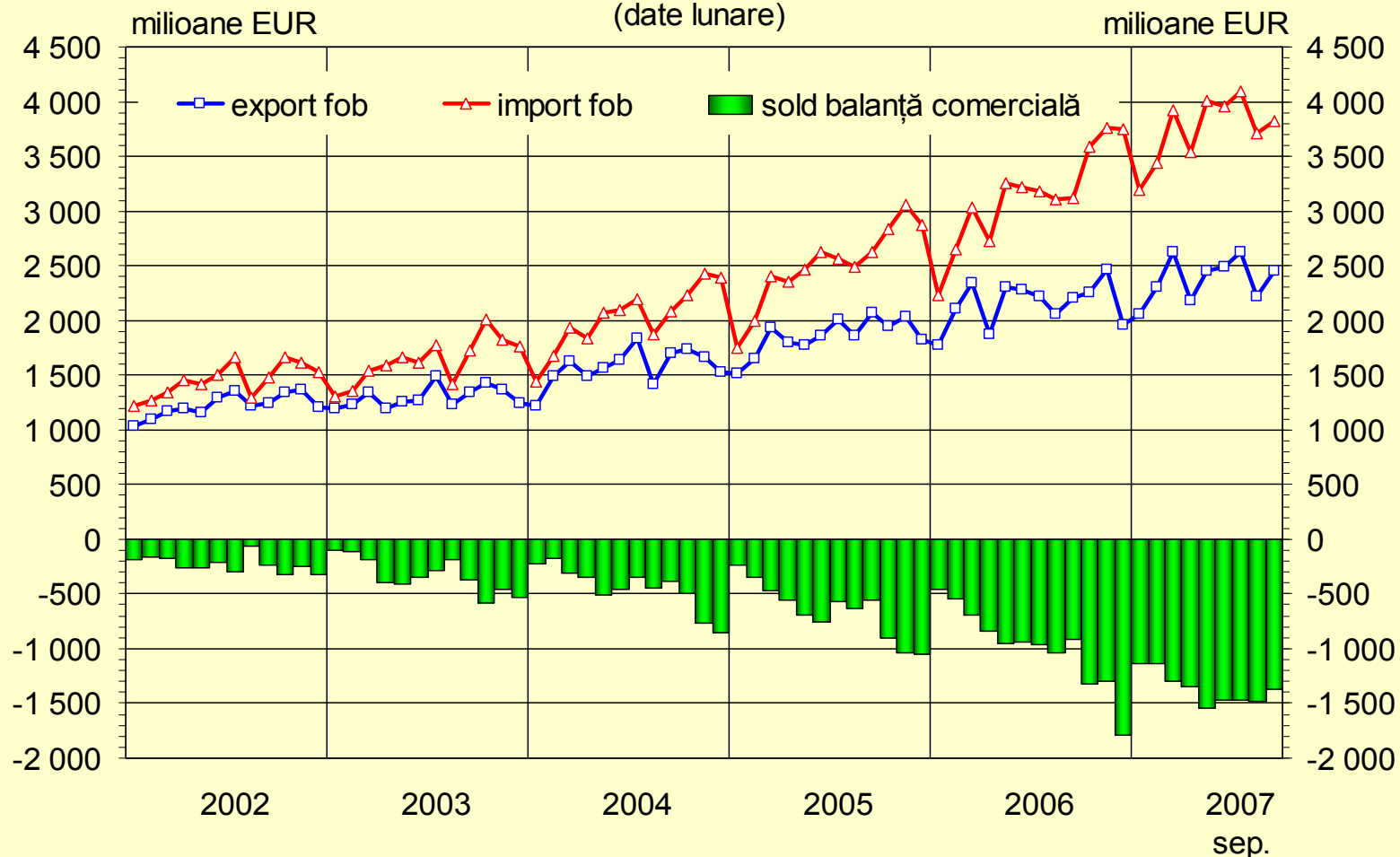
Sursa: Institutul Național de Statistică

* ianuarie-septembrie

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI



I.5. Balanța comercială

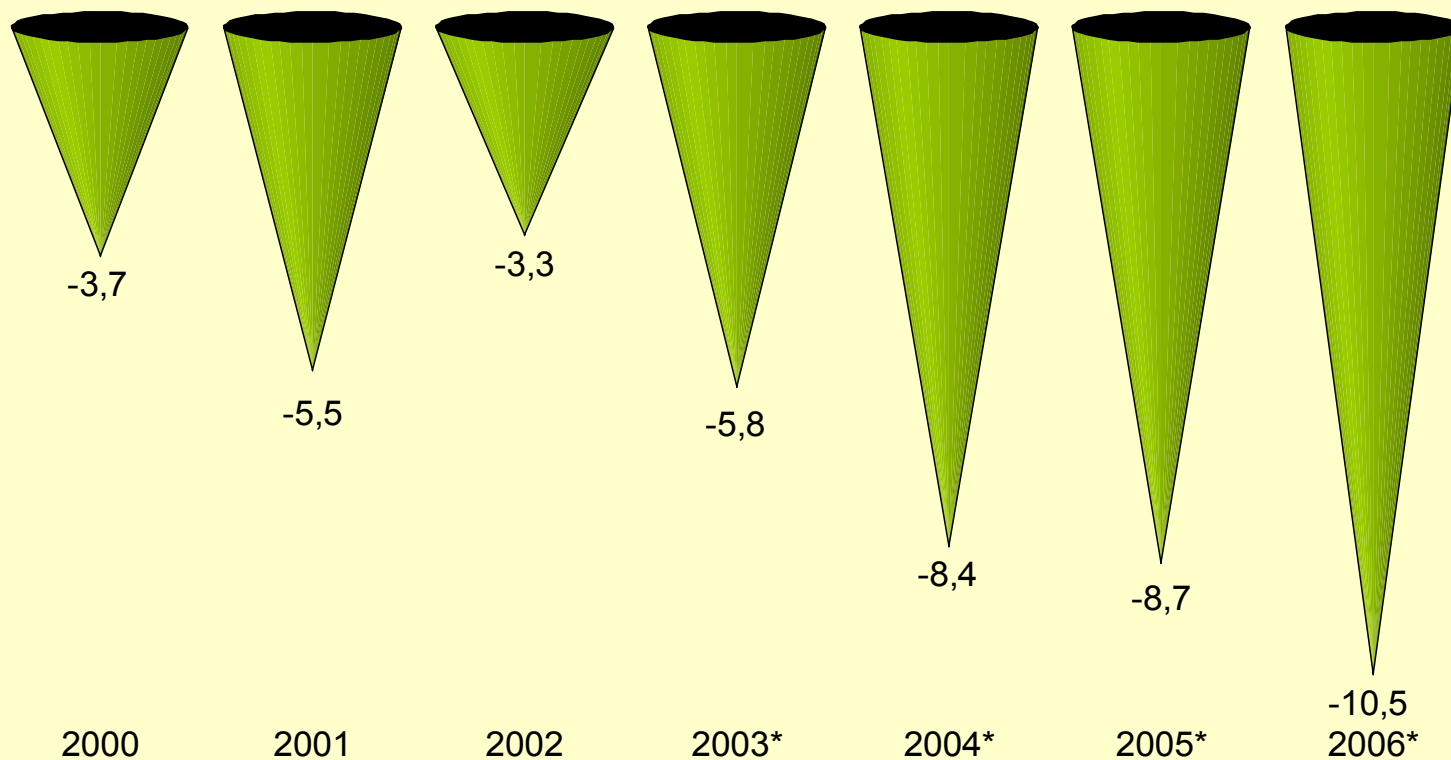


În ianuarie-septembrie 2007, creșterea anuală a exportului și importului a fost de 11,7% și respectiv 27,0%.

Sursa: Institutul Național de Statistică

I.6. Soldul contului curent (% în PIB)

procente

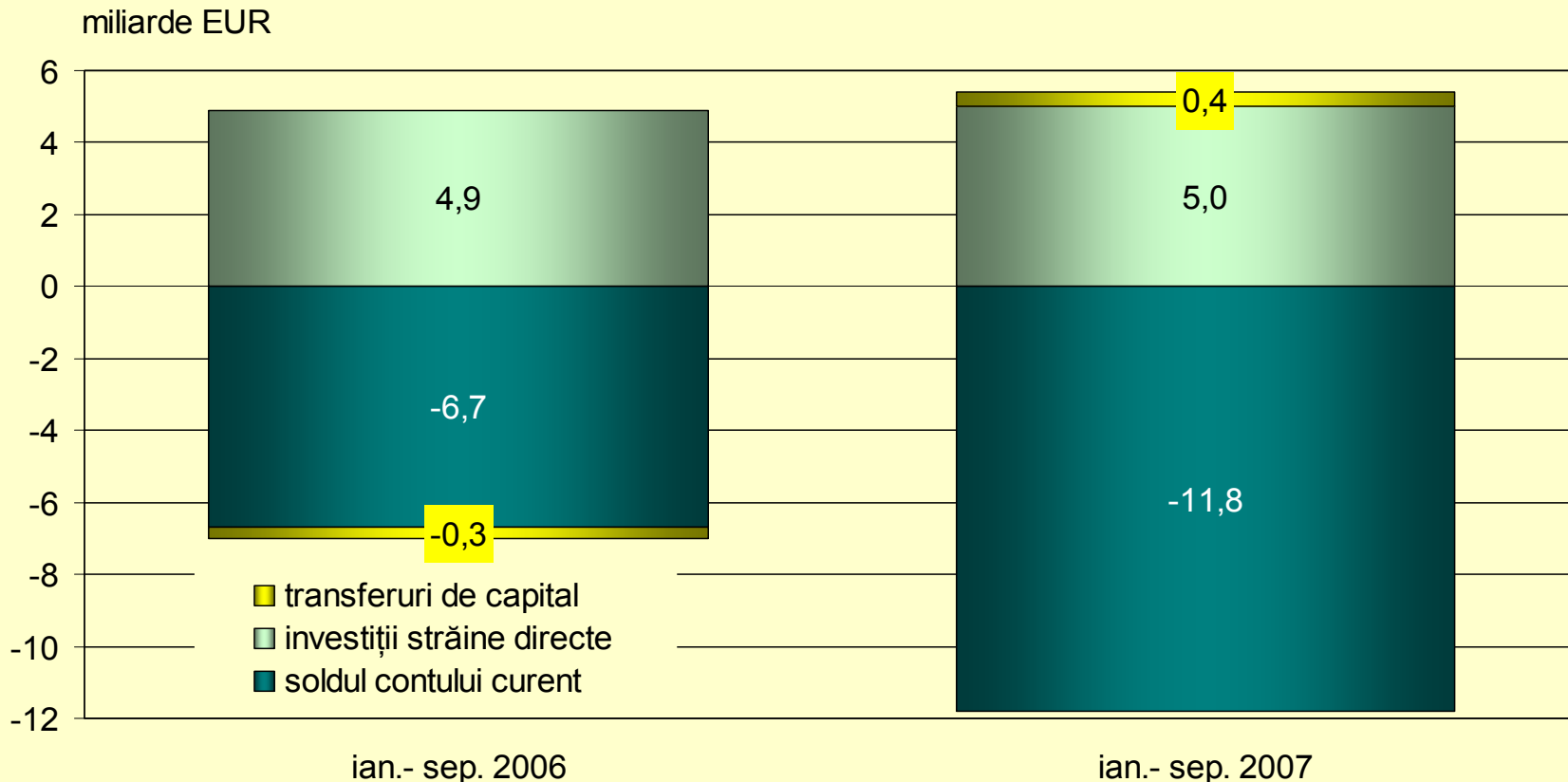


Notă: Proiecția pentru anul 2007 este de circa 13%.

*) include profitul reinvestit

Sursa: Institutul Național de Statistică; Banca Națională a României

I.7. Finanțarea deficitului de cont curent prin investiții străine directe



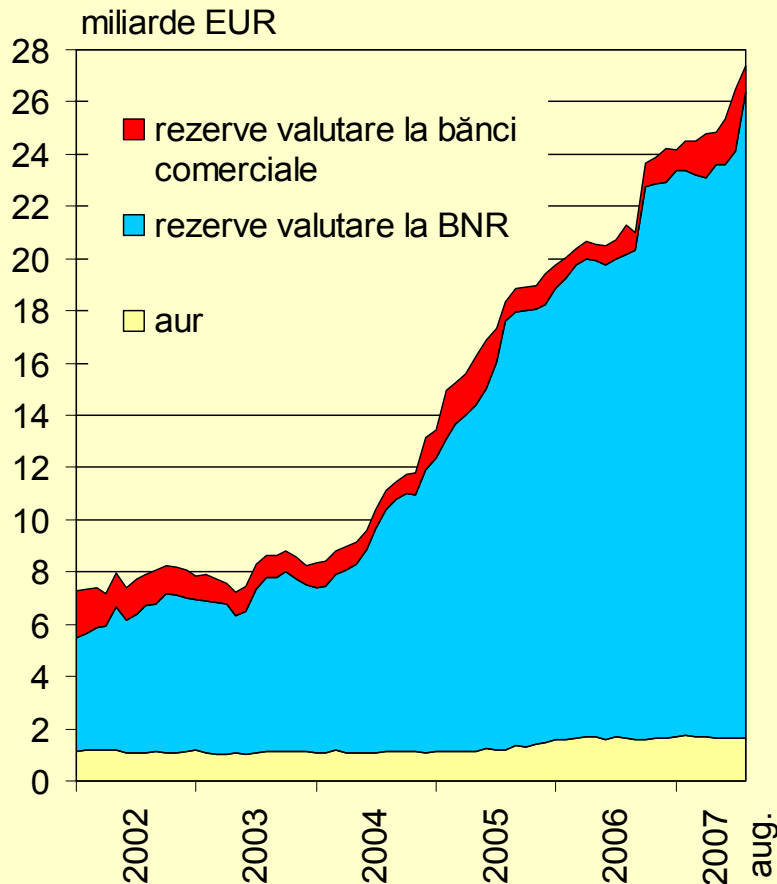
Finanțarea prin investiții directe (inclusiv transferurile de capital) s-a situat la 46% în ian.- sep. 2007 față de 68,7% în ian.- sep. 2006.

Investițiile directe au crescut cu 2,2% în ian.- sep. 2007 față de ian.- sep. 2006.

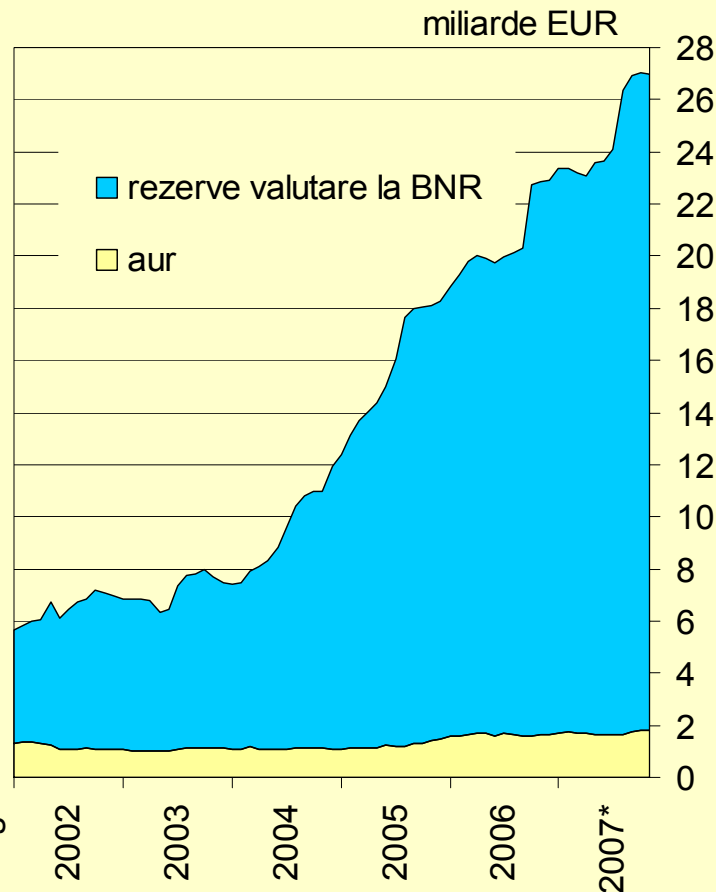
Sursa: Banca Națională a României

I.8. Rezervele internaționale

Rezervele internaționale brute



Rezervele internaționale brute la BNR

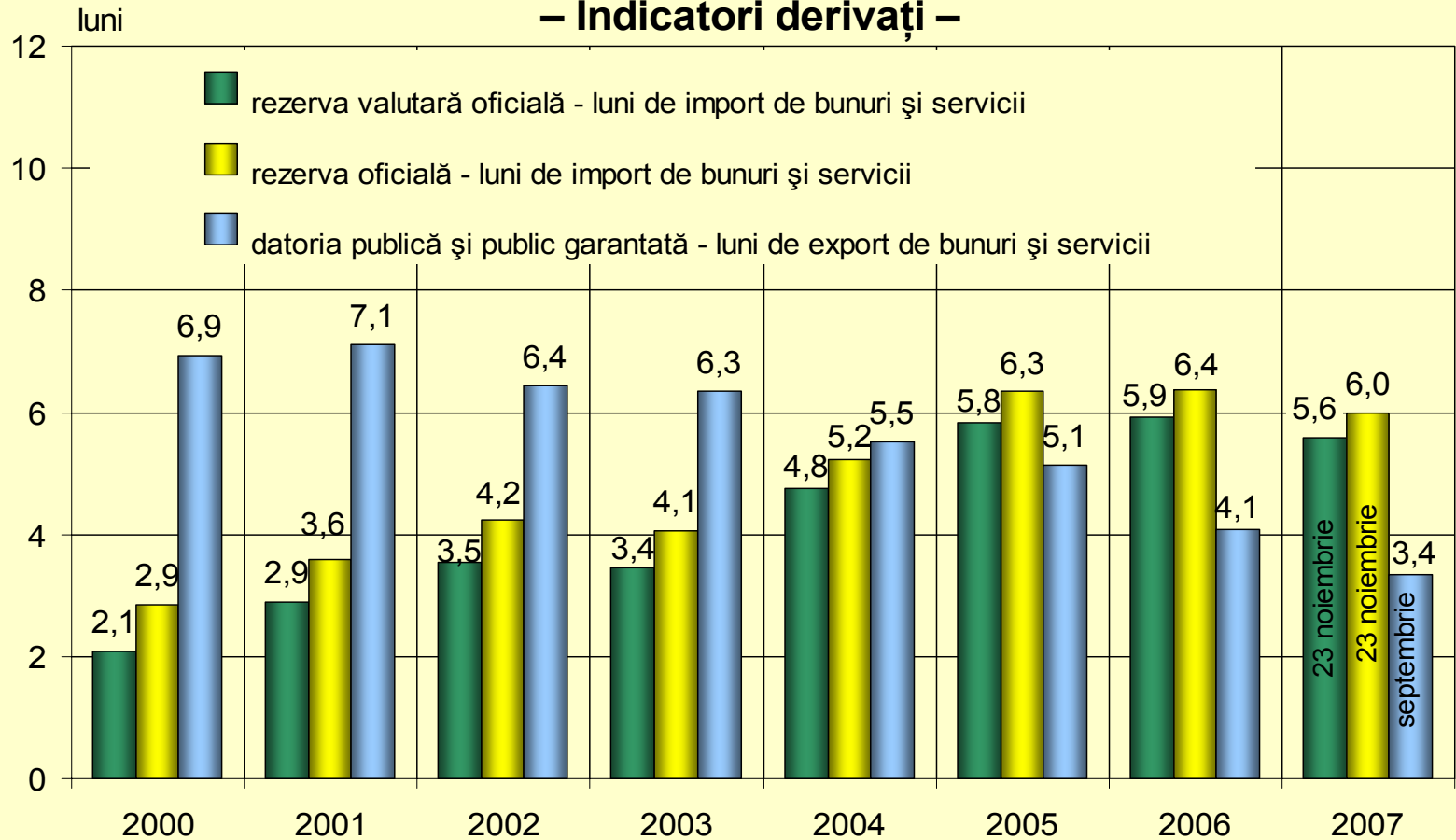


Rezervele BNR la 23 noiembrie 2007: valutare 25,1 mld. EUR, totale 27 mld. EUR

Sursa: Banca Națională a României

*) 23 nov.

I.9. Rezerva oficială și datoria publică – Indicatori derivați –

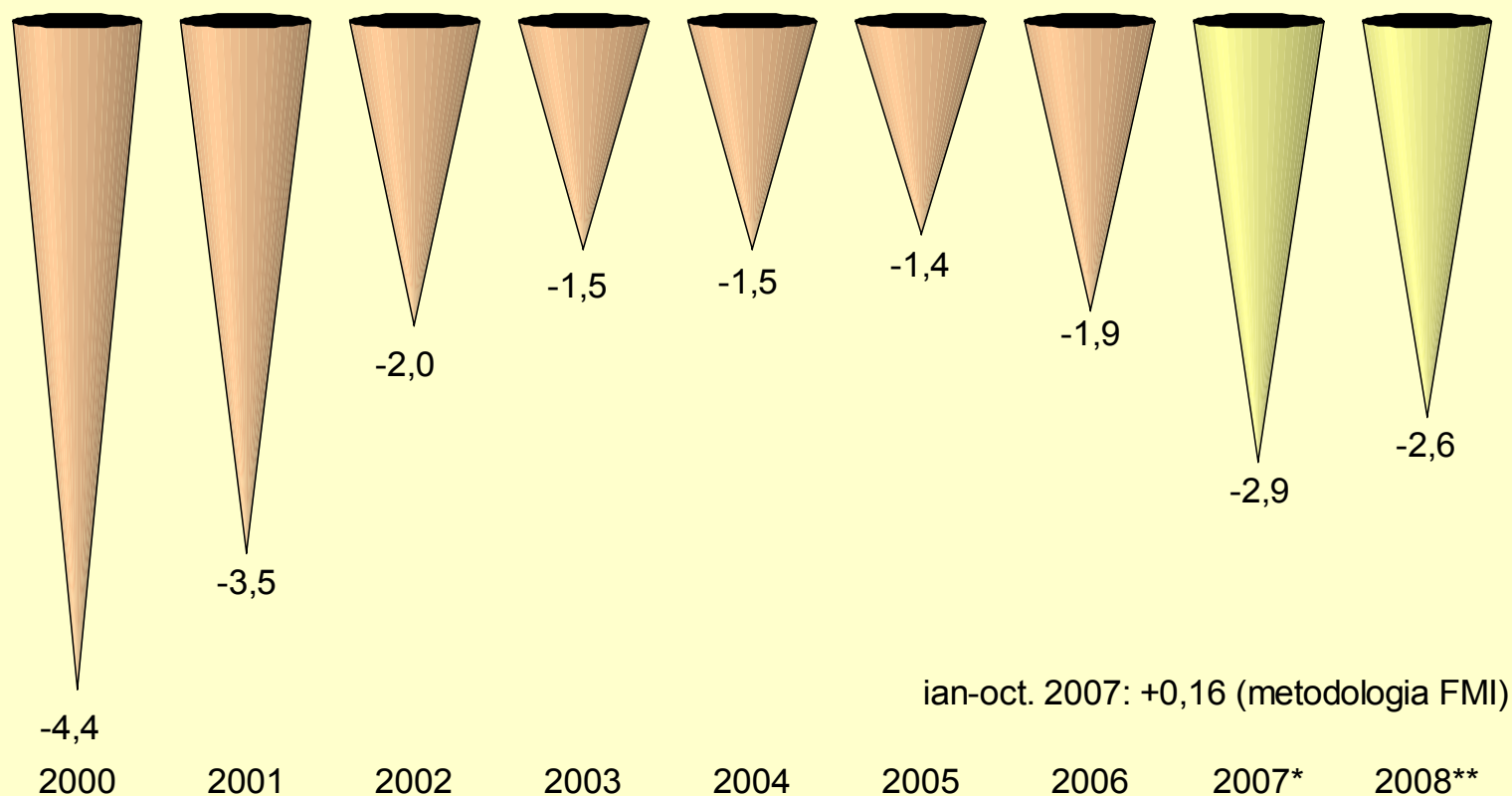


Notă: Pentru anul 2007, calcule pe baza importului prospectiv de bunuri și servicii

Sursa: Banca Națională a României; Ministerul Economiei și Finanțelor

I.9. Deficitul fiscal (% în PIB) (ajustate conform metodologiei SEC 95)

procente

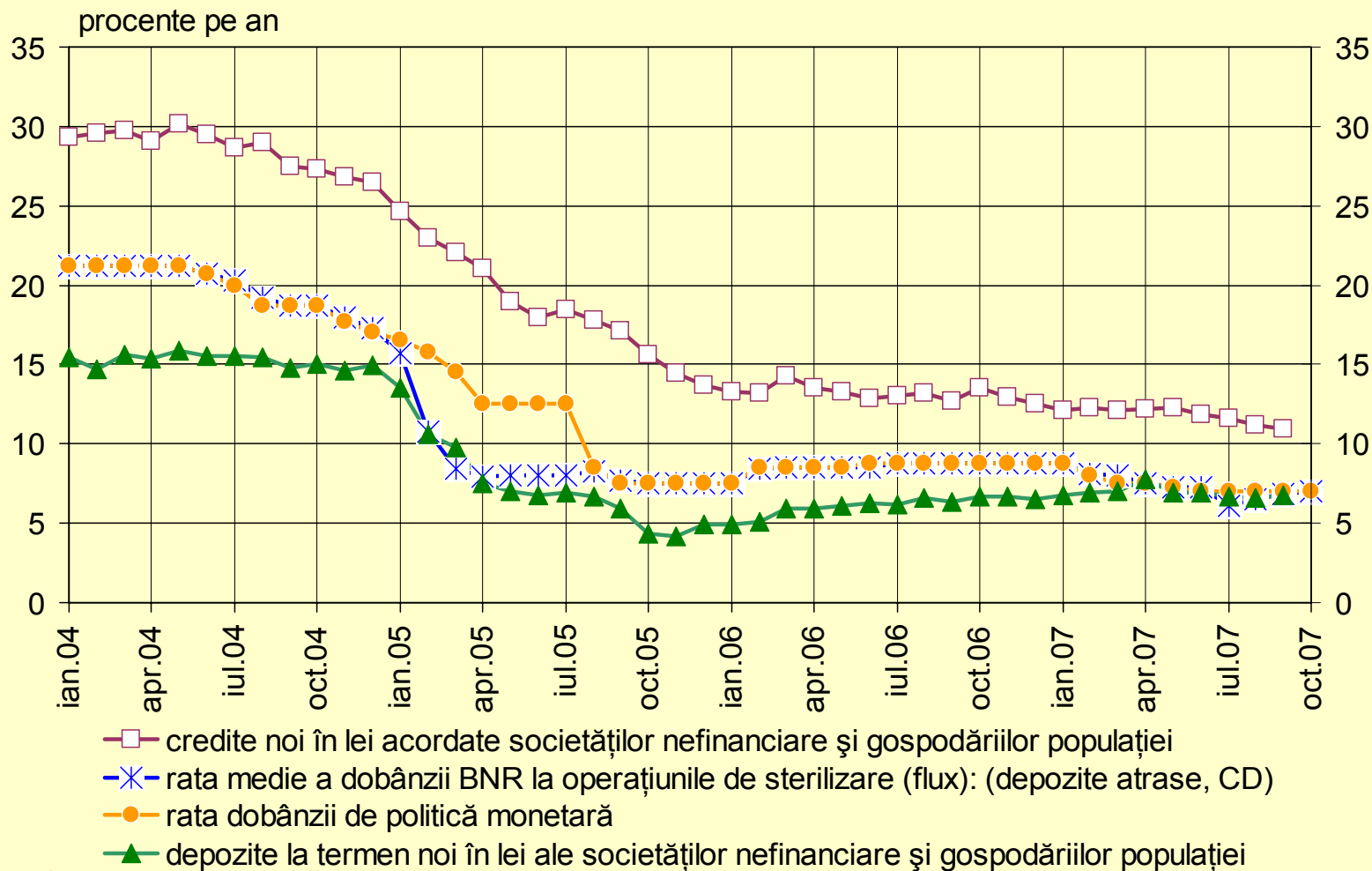


*) țintă; Procedura Deficitului Excesiv (notificarea fiscală), septembrie 2007

**) țintă; Programul de convergență 2007-2009

Sursa: Ministerul Economiei și Finanțelor; Institutul Național de Statistică

I.11. Rate ale dobânzilor în sistemul bancar



Sursa: Banca Națională a României

II. Situația sistemului bancar

II.1. Structura sistemului bancar

	Număr de bănci	
	30.09.2006	30.09.2007
1. Bănci cu capital integral sau majoritar de stat	2	2
2. Bănci cu capital majoritar privat (inclusiv Credicoop și sucursalele băncilor străine)	36	39
Total (1+2), din care:	38	41
a) Bănci cu capital majoritar autohton	8	6*
b) Bănci cu capital majoritar străin, din care:	30	35**
– sucursale ale băncilor străine	6	9***

* Banca Comercială Română și Romexterra Bank au trecut de la capital majoritar autohton la capital majoritar străin

** Banca Comercială Română și Romexterra Bank

Autorizarea sucursalei **Bank of Cyprus** din decembrie 2006 și intrarea în trimestrul III 2007 a celor două sucursale **LA CAIXA** și **Fortis Bank**, pe baza notificării, prin aplicarea principiului pașaportului unic european
Fuziunea în iunie 2007 dintre **HVB Țiriac** și **UniCredit**, se compensează numeric, cu autorizarea băncii portugheze **Millennium Bank** din septembrie 2007

*** **Bank of Cyprus, LA CAIXA și Fortis Bank**

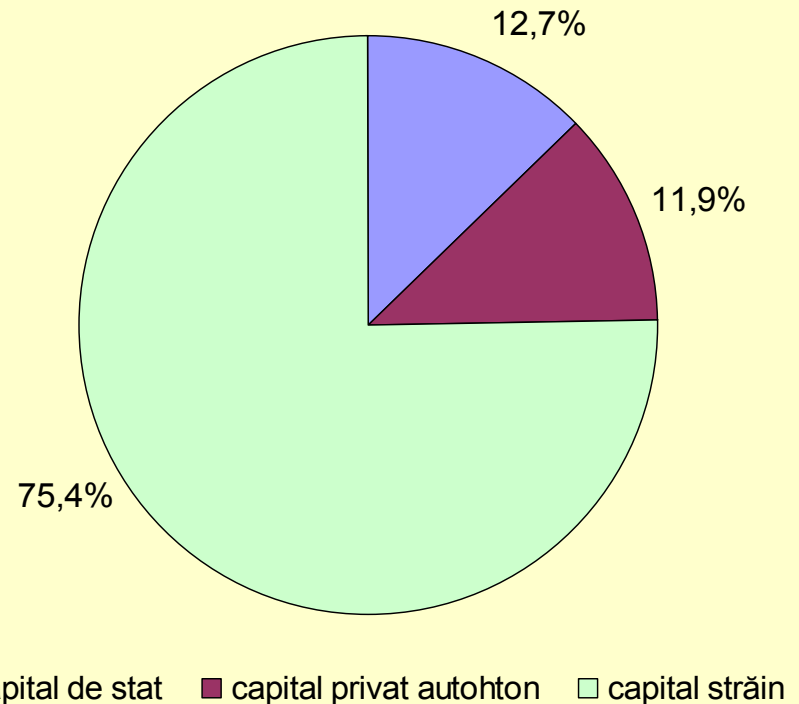
Sursa: Banca Națională a României

II.2. Caracteristicile sectorului bancar și structura acționariatului*

Caracteristicile sectorului bancar

- **41 instituții de credit**
(din care 9 sucursale ale unor bănci străine și o cooperativă)
- **Total active bancare: 63 miliarde EUR**
(circa **54%** din PIB)
- **58% din activele bancare** sunt concentrate în primele **5 bănci** din sistem
- **Indicatorul de solvabilitate = 14,0%**
- **Acționariat** reprezentat în majoritate de **entități străine**
- **Cota de piață:**
 - ✓ **87,8%** – instituții de credit cu **capital majoritar străin**
 - ✓ **6,9%** – instituții de credit cu **capital majoritar privat românesc**
 - ✓ **5,3%** – instituții de credit cu **capital majoritar de stat**

Structura acționariatului în cadrul instituțiilor de credit din România



* septembrie 2007

Sursa: Banca Națională a României

II.3. Gradul de concentrare a sectorului bancar (primele 5 bănci)

Septembrie 2007	Miliarde RON	Miliarde EUR	Pondere în total sistem (%)
Active	123,3	36,7	58,0
Credite	76,9	22,9	59,1
Capital propriu	11,8	3,5	48,6
Depozite	95,1	28,3	61,9

Sursa: Banca Națională a României

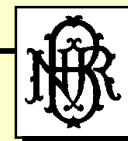
II.4. Participațiile capitalului străin clasificate în funcție de țara de origine

septembrie 2007

	Participațiile capitalului străin	
	% în total capital străin	% în total capital
Austria	29,6	22,3
Grecia	29,3	22,1
Olanda	10,0	7,5
Italia	5,3	4,0
Franța	5,1	3,8
Ungaria	6,6	4,9
Germania	1,7	1,2
Cipru	2,1	1,6
Portugalia	1,7	1,3
Total UE	91,4	68,7
SUA	1,8	1,4
Alte țări	4,9	3,9
BERD	1,9	1,4
Total	100,0	75,4

Sursa: Banca Națională a României

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI



II.5. Principalii indicatori bilanțieri (a) (sept. 2007/ sept. 2006)

Bilanțul agregat*: +32,0%

➤ **Dinamica structurii pasivelor bilanțiere*: +32,0%**

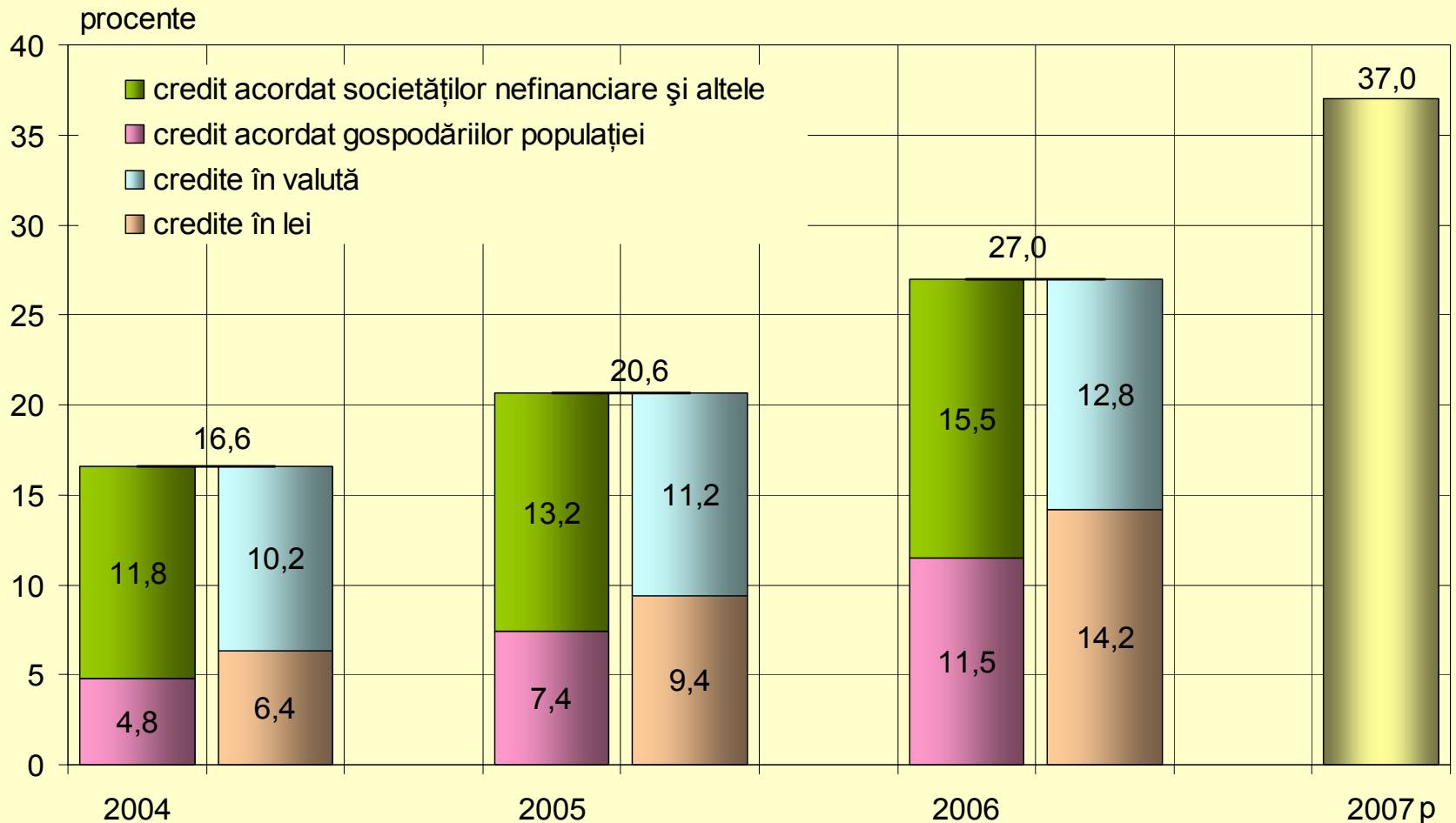
- ✓ **Capitalul propriu: +17,3%**
 - **capitalul social: +14,8%**, datorită, în principal, strategiilor agresive pentru câștigarea sau consolidarea cotei de piață
 - **împrumuturi subordonate** (de natura capitalului propriu – scadență de minim 5 ani): **+14,9%**
- ✓ **Depozite atrase de la persoane fizice și juridice clienți nebancari: +23,3%** (din care, nerezidenți: +14,7%)
- ✓ **Împrumuturi și depozite atrase de la alte bănci: +61,6%** (din care, nerezidenți: +63,2%)
- ✓ **Resurse din emisiuni de obligațiuni și împrumuturi pe gaj de titluri: +50,9%**

* în termeni reali

II.5. Principalii indicatori bilanțieri (b) (sept. 2007/sept. 2006)

- **Dinamica structurii activelor bilanțiere (în termeni reali): +32,0%**
 - ✓ **Credite acordate clientelei nebankare, din care:**
 - **Credite acordate persoanelor fizice: +59,3%**
 - credite de consum: +59,4%
 - credite imobiliare/ipotecare: +63,4%
 - **Credite acordate persoanelor juridice: +33,0%**
 - ✓ **Operațiuni cu titluri: +36,3%**
 - ✓ **Plasamente și credite interbankare: +13,9%**

II.6. Intermedierea financiară*

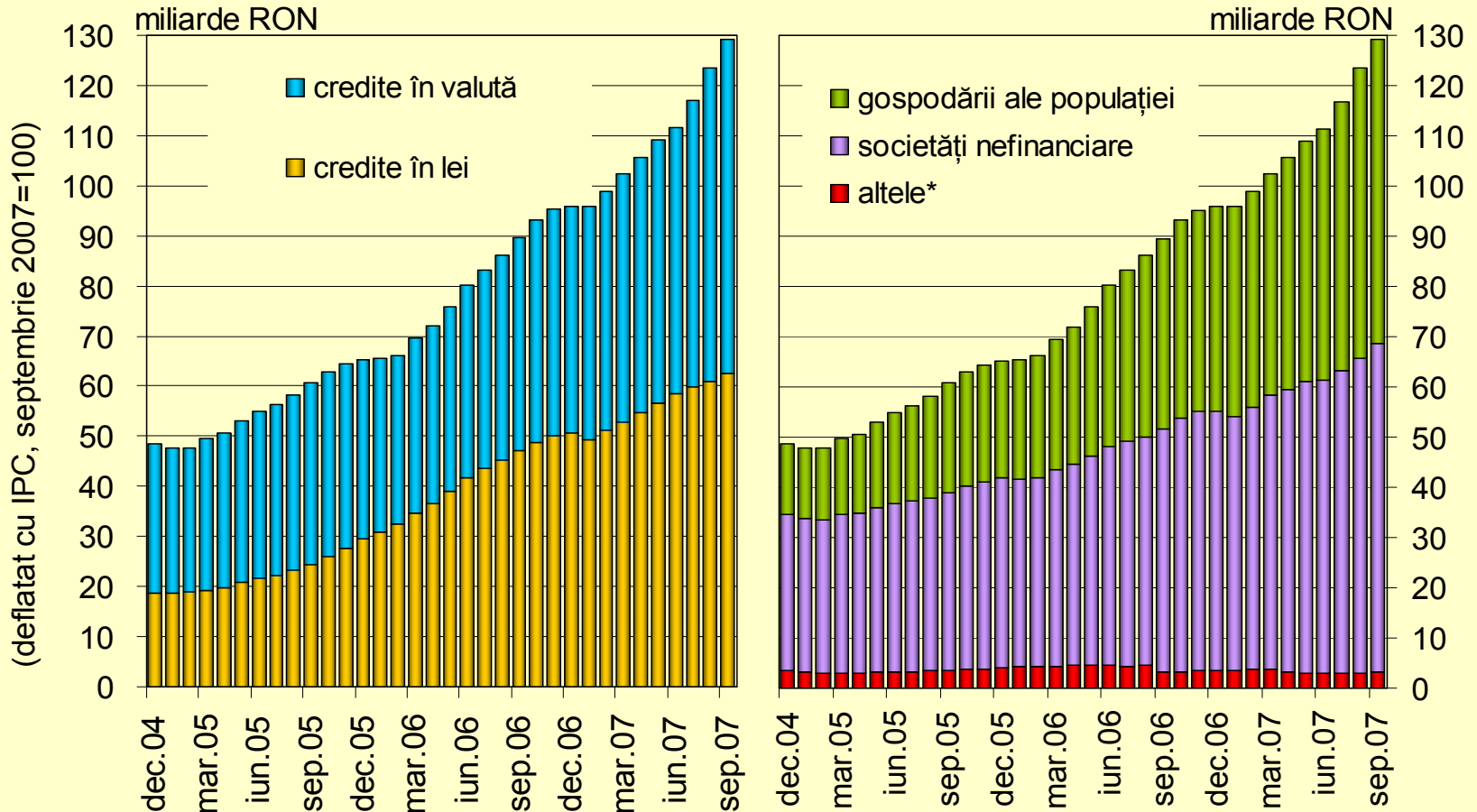


Sursa: Institutul Național de Statistică; Banca Națională a României

*) creditul neguvernamental/PIB

II. 7. Creditul neguvernamental

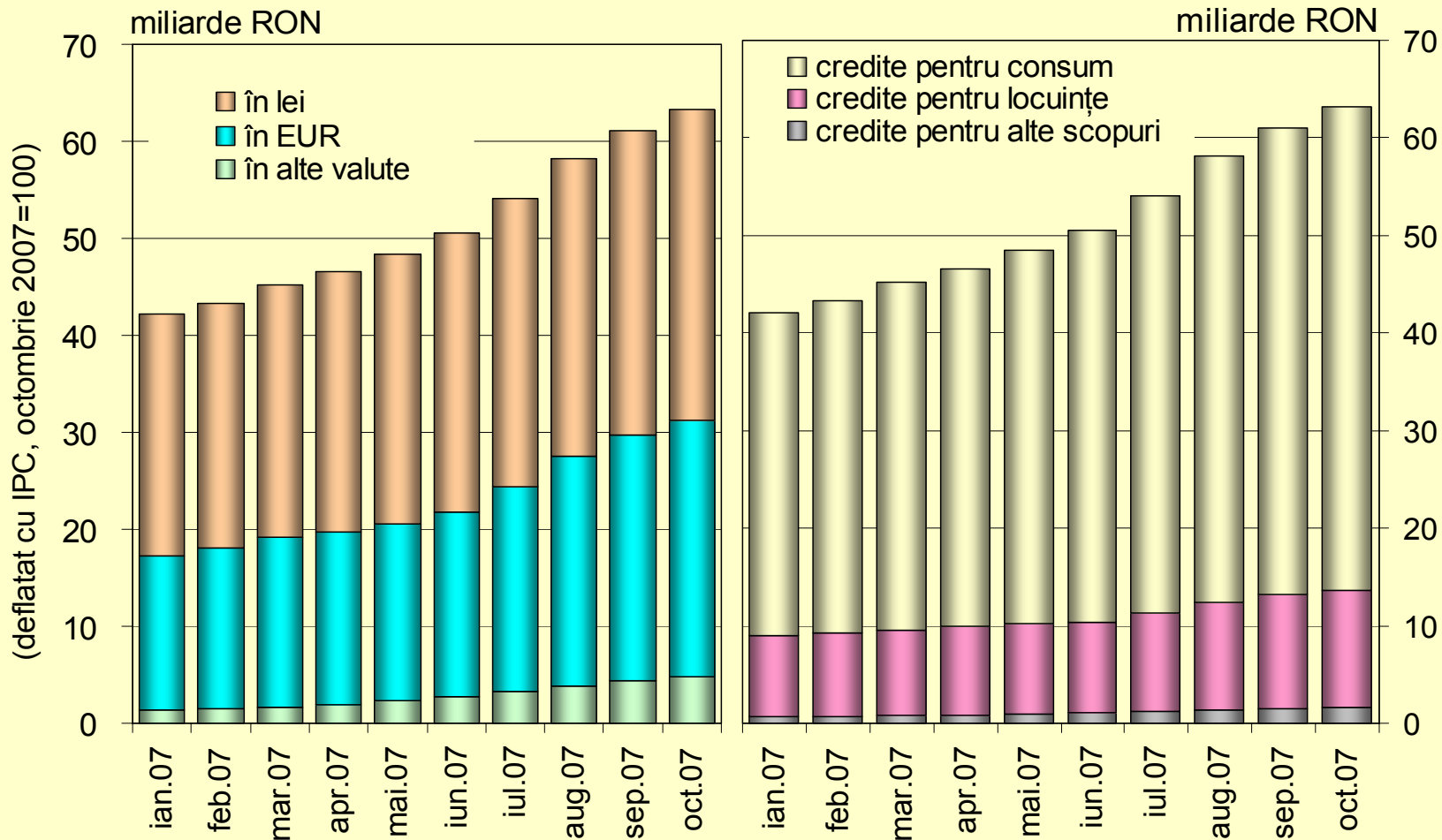
(în termeni reali)



Sursa: Banca Națională a României;
Institutul Național de Statistică

*) societăți de asigurări, alți intermediari financiari și auxiliarii financiari

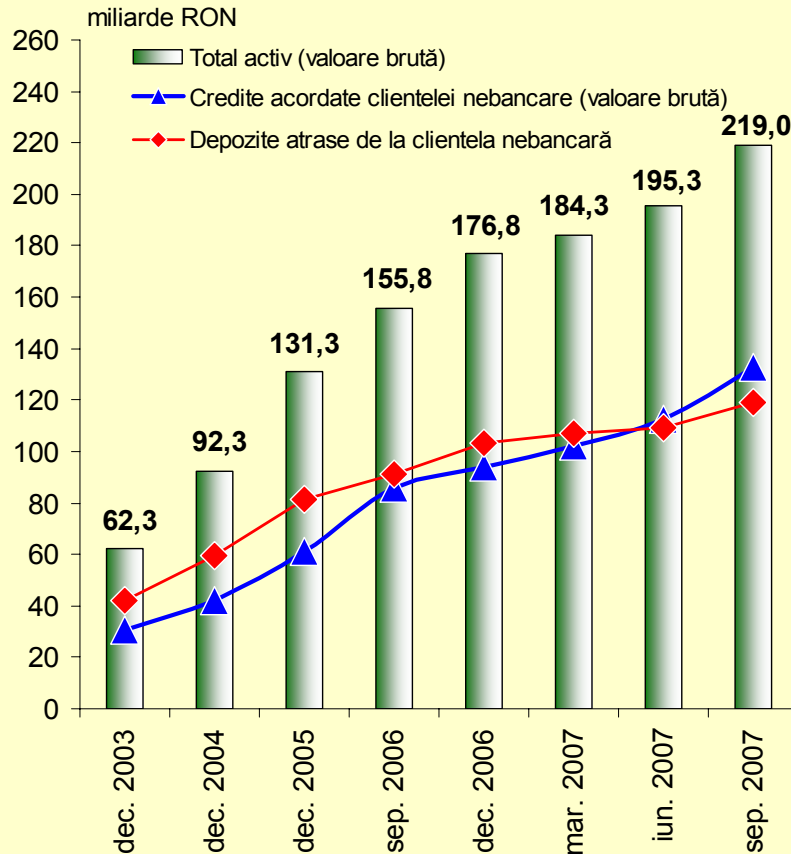
II.8. Credite acordate gospodăriilor populației (în termeni reali)



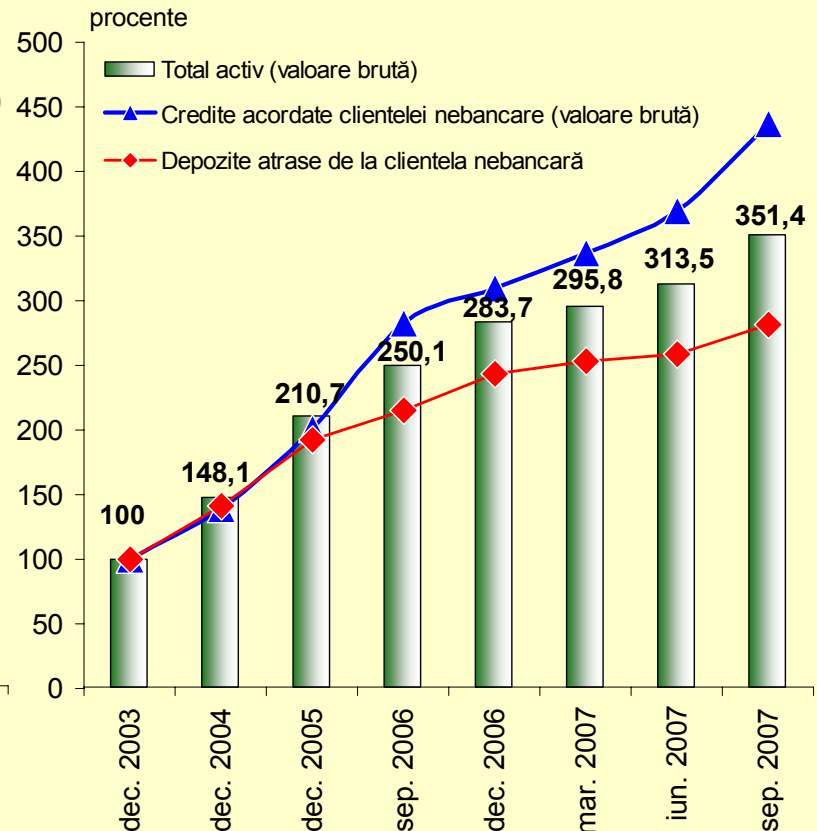
Sursa: Banca Națională a României; Institutul Național de Statistică

II.9. Creditele acordate clientelei nebancare, depozitele atrase de la clientela nebancaară și activul brut

Volum*



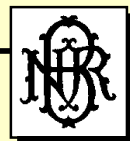
Dinamică



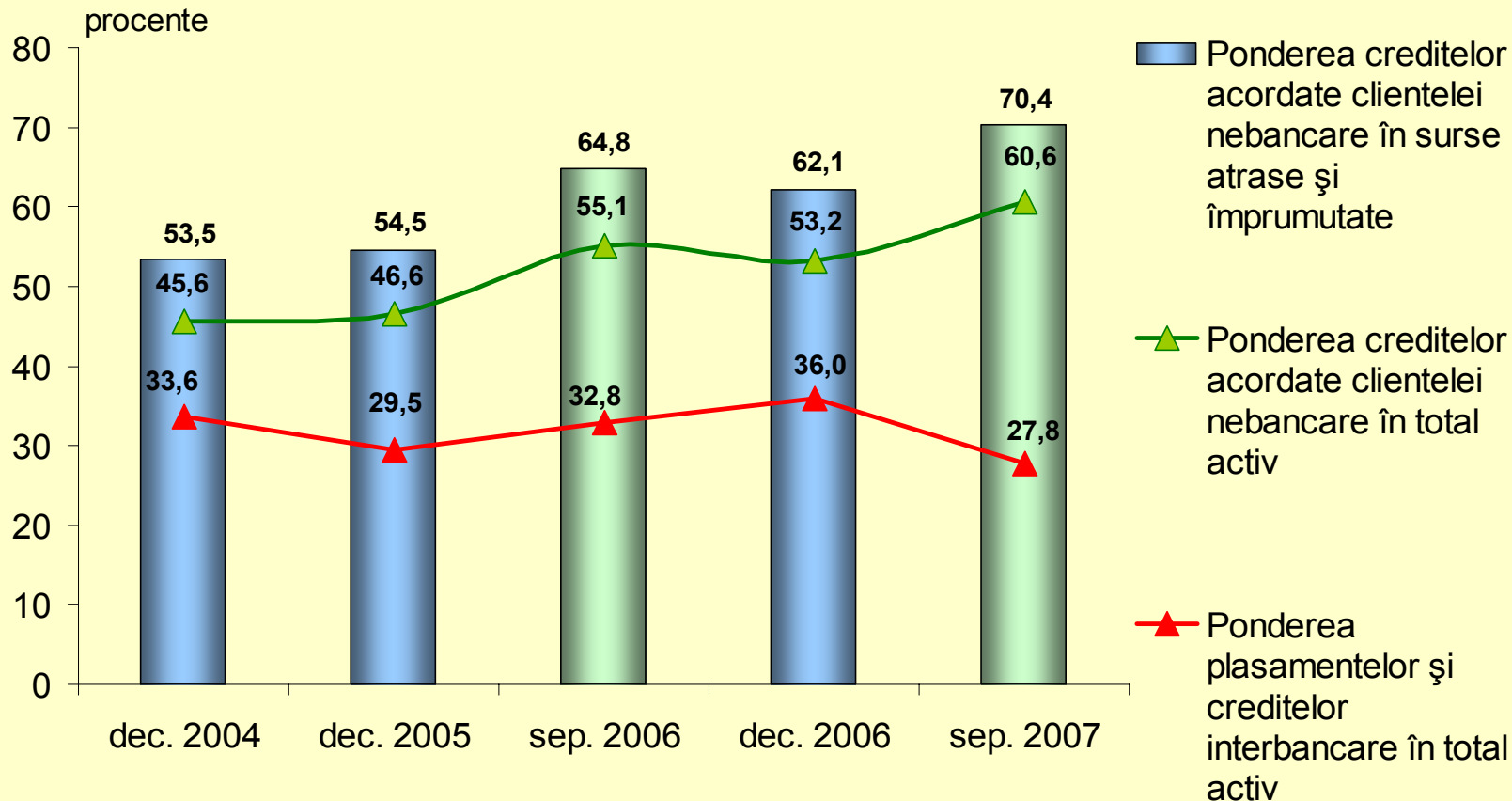
* în termeni nominali

Sursa: Banca Națională a României

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

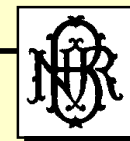


II.10. Evoluția creditelor acordate clientelei nebancaare, comparativ cu plasamentele și creditele interbancaare

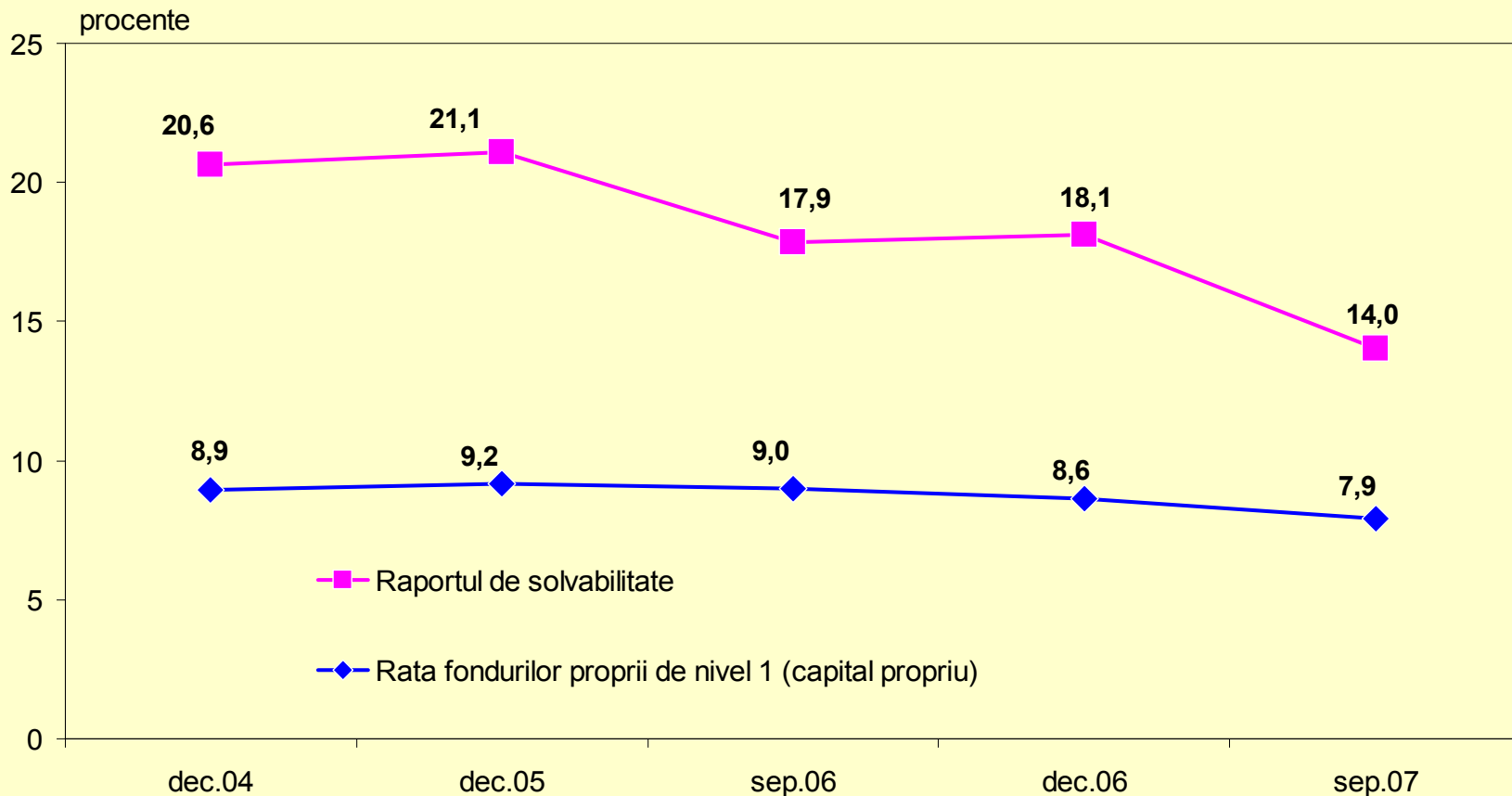


Sursa: Banca Națională a României

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

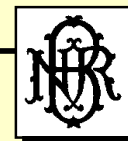


II.11. Raportul de solvabilitate și rata fondurilor proprii de nivel 1

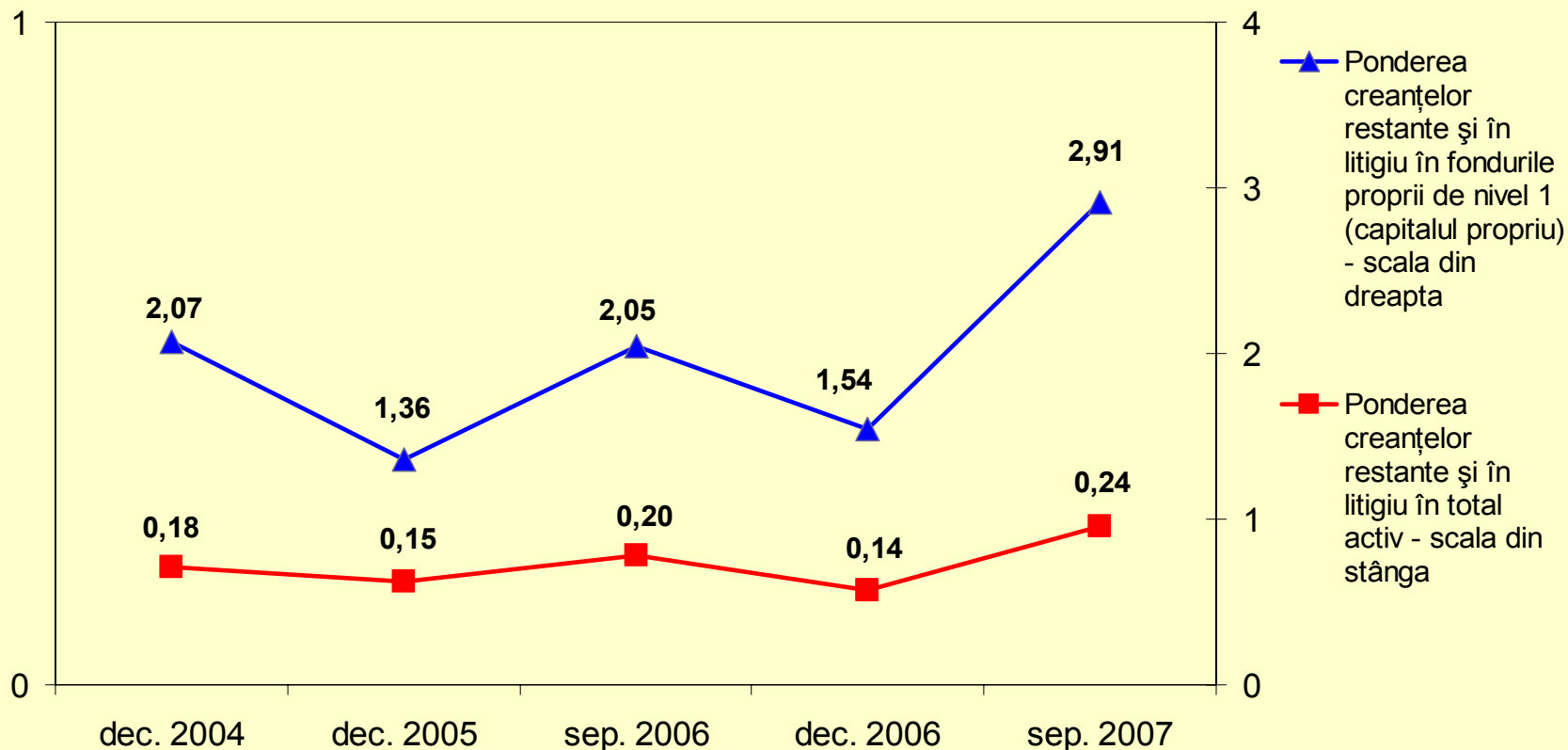


Sursa: Banca Națională a României

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

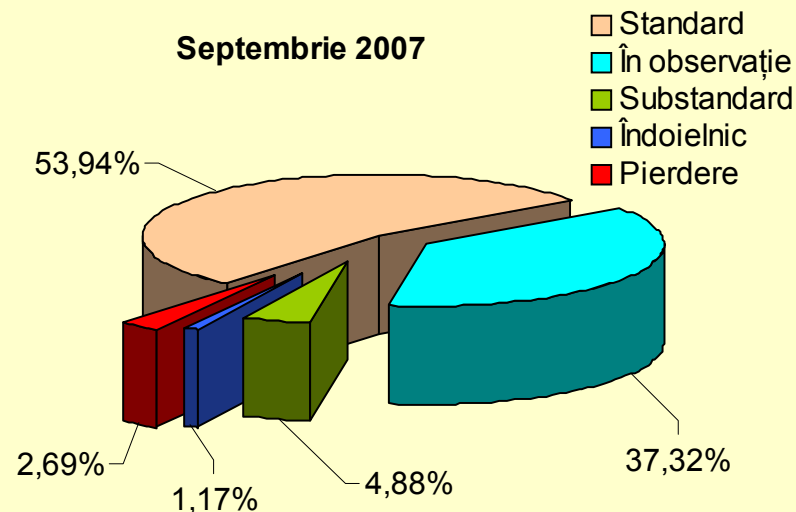
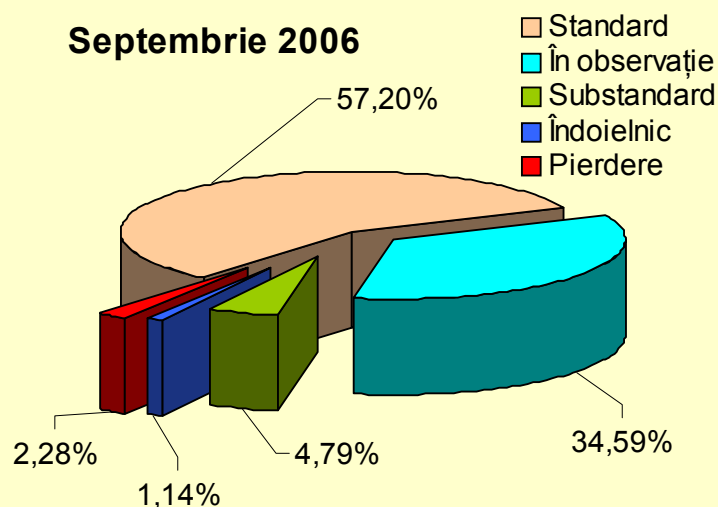


II.12. Creanțe restante și în litigiu în fondurile proprii de nivel 1 și în totalul activelor bancare



Sursa: Banca Națională a României

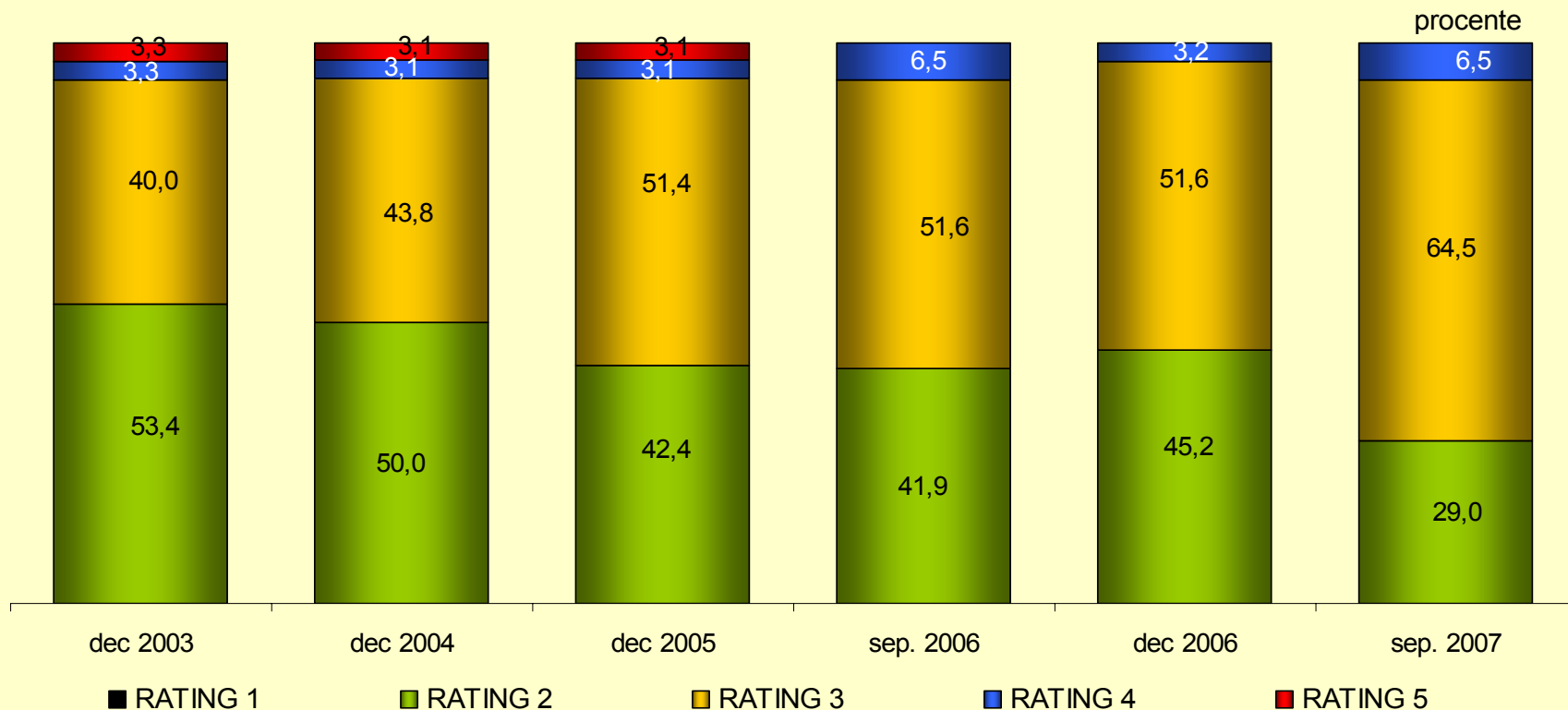
II.13. Clasificarea creditelor acordate clientelei bancare și nebancale precum și a plasamentelor interbancale și a dobânzilor aferente (expunere neajustată)



Sursa: Banca Națională a României

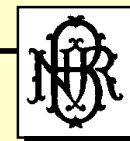
Notă: Creșterea volumului creditelor clasificate în categoria „în observație”, se datorează, în principal, dinamicii creditelor în valută acordate persoanelor fizice (potrivit reglementărilor în vigoare, creditele acordate persoanelor fizice în altă monedă decât cea în care realizează venituri, se clasifică cel mult în categoria în observație, ținând cont și de serviciul datoriei).

II.14. Ponderile băncilor clasificate conform celor 5 ratinguri în numărul total al băncilor din sistemul bancar

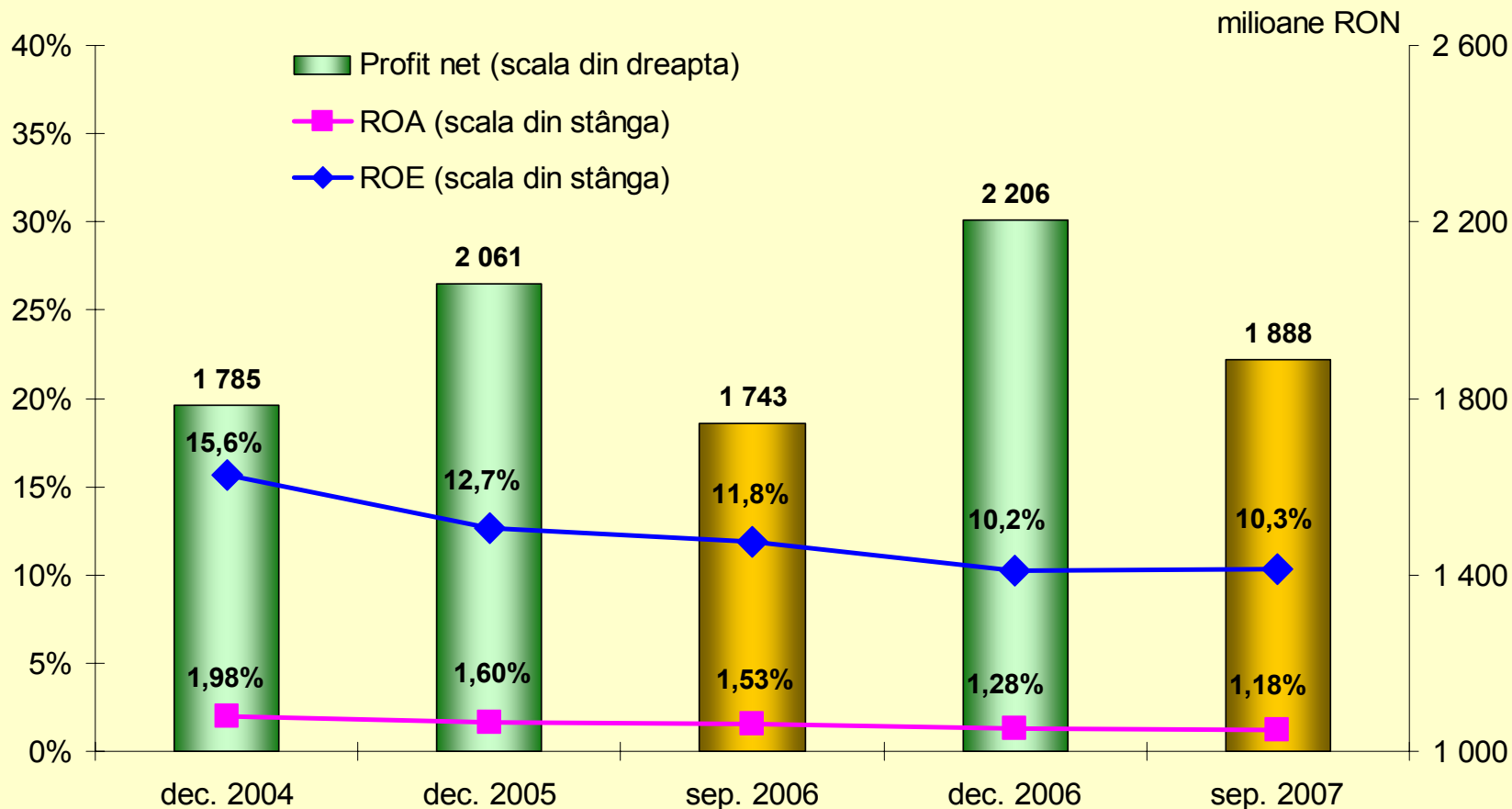


Sursa: Banca Națională a României

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

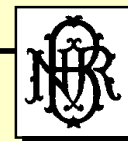


II.15. Evoluția indicatorilor de profitabilitate

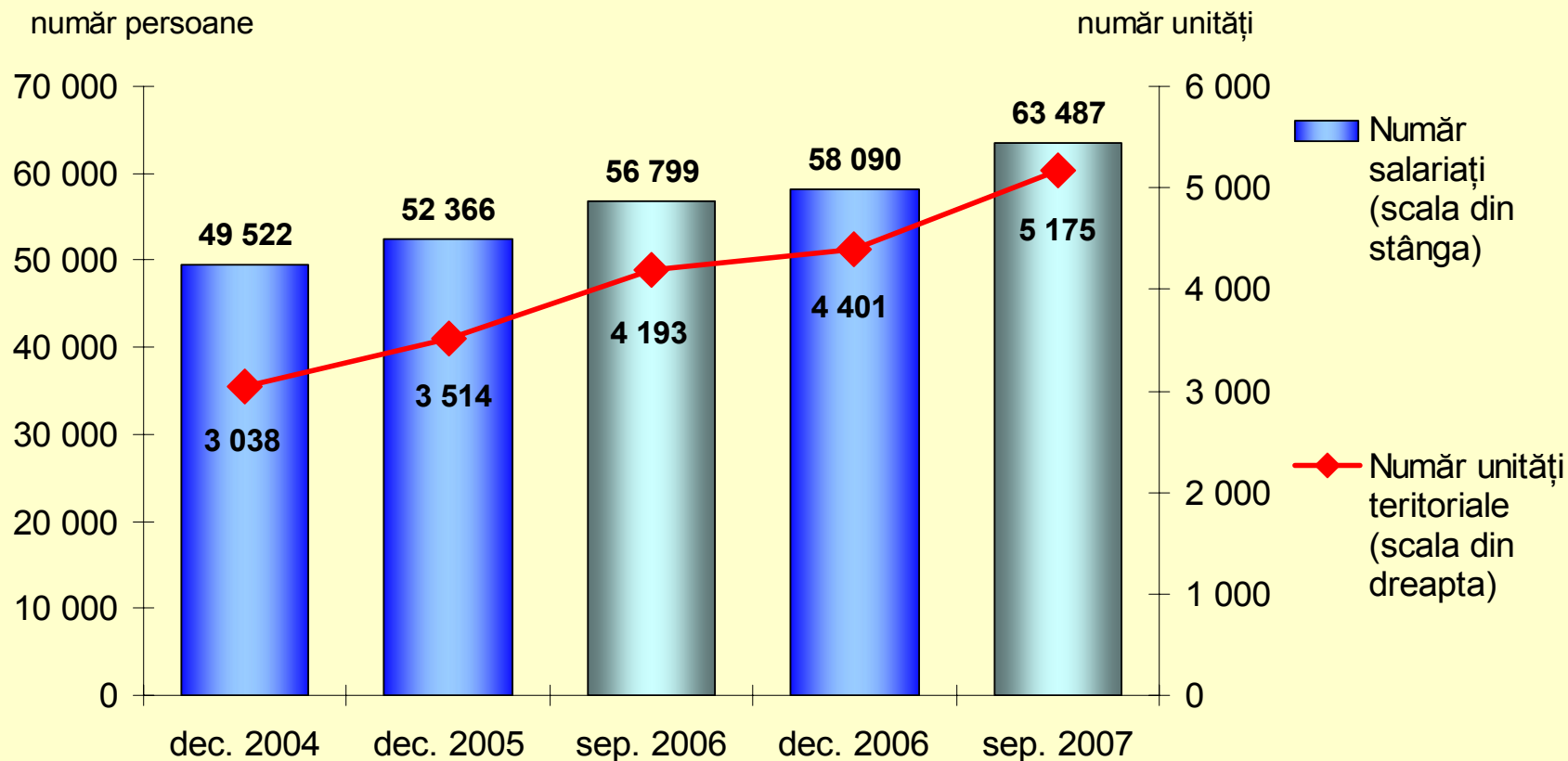


Sursa: Banca Națională a României

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

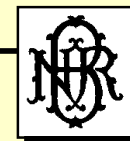


II.16. Evoluția numărului de salariați și de unități teritoriale ale instituțiilor de credit



Sursa: Banca Națională a României

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI



III. Aderarea și conformitatea la sistemul bancar european

III.1. Stadiul implementării Basel II (a)

- Asigurarea conformității cu standardele și reglementările comunitare – **Implementarea Basel II**, una dintre cele mai mari provocări
 - ✓ Amplul proces de reglementare specific Basel II, desfășurat la nivelul UE, continuă dincolo de emiterea inițială a directivelor comunitare, cu scopul declarat de a obține o mai bună **convergență a practicilor de supraveghere bancară**, în contextul pieței unice europene
 - În consecință, acest proces continuă și la nivelul României
- **Cerințe de raportare**
 - ✓ Au fost preluate și adaptate **formularele de raportare** elaborate de Comitetul Supraveghetorilor Bancari din Europa (CEBS), care reprezintă instrumentele pentru efectuarea supravegherii bancare potrivit Basel II:
 - COREP (**CO**mmon solvency ratio **RE**Porting framework)
 - FINREP (**FIN**ancial **RE**Porting)

III.1. Stadiul implementării Basel II (b)

➤ Raportările **COREP**:

- ✓ Au fost transpuse prin **Ordinul BNR nr. 12/2007** privind raportarea cerințelor minime de capital pentru instituțiile de credit
- ✓ Prevăd transmiterea informațiilor care să ateste respectarea de către instituțiile de credit, atât la nivel individual, cât și la nivel consolidat a cerințelor privind:
 - componența fondurilor proprii și cerințele de capital
 - riscul de credit
 - riscul de piață
 - riscul operațional

➤ Raportările **FINREP** cu aplicabilitate la:

- ✓ **Nivel individual** – au fost transpuse prin **Ordinul BNR nr. 13/2007** privind situațiile financiare FINREP la nivel individual, aplicabile instituțiilor de credit
- ✓ **Nivel consolidat** – au fost transpuse prin **Ordinul BNR nr. 6/2007** privind situațiile financiare consolidate conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, solicitate instituțiilor de credit în scopuri de supraveghere prudențială

III.1. Stadiul implementării Basel II (c)

- În prezent, primul obiectiv în atenția BNR din perspectiva prudenței bancare îl reprezintă **preluarea cerințelor adresate instituțiilor de credit** la nivel comunitar, prin intermediul documentelor elaborate de către Comitetul Supraveghetorilor Bancari din Europa (**CEBS**)
- BNR a întreprins în luna septembrie a.c. acțiuni de supraveghere la sediul instituțiilor de credit, persoane juridice române, care au vizat evaluarea
 - ✓ **Politicilor privind implementarea Basel II**
 - ✓ **Performanțelor sistemelor informatice**
 - ✓ **Politicilor privind adaptarea sistemelor informatice la noile cerințe ale Basel II**

III.1. Stadiul implementării Basel II (d)

Concluzii preliminare:

➤ **Politicile privind implementarea Basel II**

- ✓ Instituțiile de credit dispun de:
 - **politici și strategii** (proprii sau ale grupului din care fac parte)
 - **proceduri formalizate** privind implementarea cerințelor Basel II
 - **management de proiect**
- ✓ Instituțiile de credit au realizat:
 - **examinări independente** asupra fazelor de implementare
 - **informări și analize periodice**
- ✓ Instituțiile de credit au elaborat **Planuri de continuitate a afacerii**

➤ **Performanțele sistemelor informatice**

- ✓ **Un sfert** din numărul total al instituțiilor de credit au testat aplicațiile informatice și au analizat rezultatele testelor efectuate

III.1. Stadiul implementării Basel II (e)

- **Politicile privind adaptarea sistemelor informatice la noile cerințe impuse de prevederile Basel II**
 - ✓ Jumătate din numărul total al instituțiilor de credit dispun de:
 - set de politici, proceduri și procese de control și diminuare a riscului
 - sistem IT de monitorizare și raportare a expunerii la risc
 - plan de recuperare a datelor în caz de dezastru, adaptat noilor cerințe
- **Opțiunile instituțiilor de credit pentru aplicarea cerințelor Basel II începând cu ianuarie 2008 (cele 9 sucursale nu aplică Basel II în România)**
 - ✓ **Riscul de credit**
 - 31 entități – abordare standard
 - o entitate – abordare standard (în cazul expunerii pentru sectorul public) și abordare bazată pe modele interne de rating (în cazul expunerii față de entitățile suverane și bănci)
 - ✓ **Riscul operațional**
 - 22 entități – abordare de bază
 - 9 entități – abordare standard
 - o entitate – abordare avansată

III.2. Linii de acțiune în redefinirea strategiilor de către instituțiile de credit

- **Adaptarea** strategiilor de afaceri, a politicilor și procedurilor interne
- **Adoptarea** celor mai bune practici de guvernanță corporativă, astfel încât responsabilitățile fiecărei structuri de conducere să fie clar definite și separate
- **Reconfigurarea** strategiilor de administrare a **riscurilor semnificative și a întregului proces de gestionare a riscurilor**, dezvoltarea unui sistem de control intern bine structurat și eficient care să faciliteze accesul la informație
- **Reconfigurarea** obiectivelor instituțiilor de credit în domeniul clientelei, produselor și serviciilor bancare
- **Stimularea** finanțării întreprinderilor mici și mijlocii
- **Asigurarea** cu personal de înaltă calificare
- **Alegerea unor soluții IT** care să asigure accesul rapid la date și calitatea corespunzătoare a informațiilor

IV. Principalele caracteristici ale activității bancare în anul 2007

IV.1. Mediul concurențial și supravegherea prudențială (a)

- **Creșterea concurenței pe piața autohtonă**
- **Dinamizarea activității bancare, creșterea atractivității și diversificării produselor bancare**
 - ✓ Efortul operatorilor noi în direcția **dobândirii și lărgirii portofoliului de clienți**
 - ✓ **Extinderea rețelei bancare** – unități specializate, dedicate segmentului *corporate* și *retail*
 - ✓ **Ritmul de înnoire a produselor bancare** – oferte promoționale, facilități, accesibilitate, ritm rapid de acordare
 - ✓ **Fidelizarea clienților**

IV.1. Mediul concurențial și supravegherea prudențială (b)

- **Majorarea treptată a cotei de piață aferente categoriei băncilor de dimensiune mare*** cu 6,9 pp (de la 56,3% la 30.09.2006 la 63,2% la 30.09.2007), în condițiile în care numărul băncilor din această categorie a crescut de la 4 la 6

	Bănci mari	Bănci medii	Bănci mici
Sep. 2006	56,3	35,9	7,8
Sep. 2007	63,2	29,7	7,1

* Băncile mari au o cotă de piață mai mare de 5%, cele medii între 1% și 5%, iar cele mici sub 1%

IV.1. Mediu concurențial și supravegherea prudențială (c)

- **Creditarea – segmentul pe care se manifestă cea mai mare concurență**
 - ✓ **Un suport important din partea instituțiilor de credit mamă prin acordarea de împrumuturi și efectuarea de depozite la filialele rezidente în România**
 - relevantă este astfel creșterea împrumuturilor și depozitelor atrase de la **nerezidenți** (septembrie 2007/septembrie 2006): **+63,2%** (în termeni reali)
 - ✓ **Posibilitatea unor transformări prin noi fuziuni și achiziții pe segmentul băncilor de dimensiune medie și mică odată cu intensificarea competiției și respectiv a creșterii costurilor menținerii pe piață**

IV.1. Mediul concurențial și supravegherea prudențială (d)

- **Potențial de creștere a concurenței odată cu eliberarea de resurse prin aplicarea Basel II**
- Acces pe piața bancară autohtonă prin exercitarea în mod simultan, atât a **libertății de stabilire**, cât și a celei de **prestare de servicii**
 - ✓ Activitatea bancară poate fi desfășurată prin exercitarea **dreptului de stabilire** pe teritoriul unui stat membru
 - pe baza „pașaportului european”, respectiv în baza autorizației emise de autoritatea competentă din statul de origine
 - activitate cu caracter permanent
 - presupune o prezență fizică (în cursul anului 2007, LA CAIXA, Fortis Bank, ABN Amro Bank, BLOM BANK FRANCE au notificat deschiderea a 4 noi sucursale)

IV.1. Mediul concurențial și supravegherea prudențială (e)

- ✓ Activitatea bancară poate fi desfășurată prin exercitarea **dreptului de prestare de servicii în mod direct** pe teritoriul unui stat membru
 - pe baza notificării transmise de autoritatea de supraveghere din țara de origine
 - activitate cu caracter temporar (de regulă)
 - nu necesită deplasarea într-un alt stat membru nici a prestatorului, nici a beneficiarului serviciului
 - nu presupune prezență fizică (existența unui sediu în statul gazdă)
 - furnizate în principal prin mijloace tehnologice avansate (internet banking, mobile banking)

IV.1. Mediul concurențial și supravegherea prudențială (f)

- Până în prezent, BNR a primit **104 notificări** în ceea ce privește **prestarea de servicii în mod direct**, dintre care:
 - ✓ 98 instituții de credit
 - ✓ 2 instituții financiare
 - ✓ 4 instituții emitente de monedă electronică
- Totodată, BNR a notificat Banca Centrală a Ciprului cu privire la deschiderea în Cipru a **unei sucursale** aparținând unei instituții de credit, persoană juridică română

IV.2. Extinderea serviciilor bancare în zona rurală (a)

- Decalaj economic între zona rurală și cea urbană
 - ✓ Furnizarea de servicii bancare către zona rurală – **un ritm mai redus de dezvoltare**

- **Evoluția structurii rețelelor teritoriale bancare**
 - ✓ Tendință mai accentuată de dezvoltare a rețelei de unități din mediul urban (+954 unități, adică 97% din total creștere numerică) față de cel rural (+28 unități, respectiv 3%) în perioada septembrie 2006 – septembrie 2007

 - ✓ **14 bănci dețin unități în mediul rural**, dintre care se detașează ca mărime CEC, iar ca dinamică BRD

IV.2. Extinderea serviciilor bancare în zona rurală (b)

- Concurența din sectorul bancar și intrarea de noi operatori pe piață vor determina **băncile să acorde o importanță mai ridicată mediului rural**
- Chiar dacă are potențialul de creștere inferior zonei urbane, **creditul acordat mediului rural se înscrie pe coordonate ascendente în ceea ce privește cererea solvabilă**
- Băncile au introdus **produse bancare speciale pentru producătorii agricoli** (echipamente și utilaje specializate)

V. Regimul instituțiilor financiare nebancare

V.1. Autorizarea instituțiilor financiare nebancare (a)

➤ Registrele BNR

- ✓ **Registrul special** – cuprinde IFN supuse supravegherii BNR (volumul activității de creditare derulat de astfel de entități este, practic, comparabil cu cel al unor bănci)
- ✓ **Registrul general** – cuprinde IFN supuse monitorizării BNR (entități care prin tipul de activitate de creditare desfășurate au acces la publicul larg de o manieră ce ar putea influența obiectivul asigurării stabilității financiare)
- ✓ **Registrul de evidență** – cuprinde IFN luate în evidență în scop statistic de BNR: case de ajutor reciproc, case de amanet și agenții de credit

V.1. Autorizarea instituțiilor financiare nebancare (b)

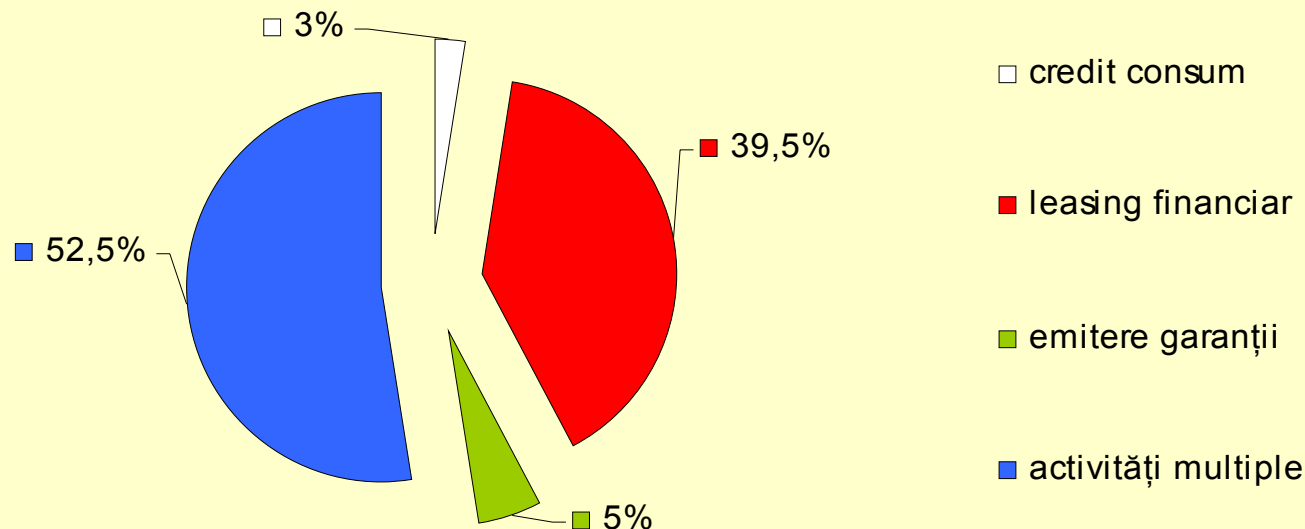
- **Stadiul procesului de înscriere** în registrele BNR a entităților ce desfășurau activitate de creditare la data intrării în vigoare a O.G. nr. 28/2006
 - ✓ Înscrierea în **Registrul special** și în **Registrul general** s-a finalizat în octombrie 2007
 - ✓ Procesul de înscriere a entităților menționate în **Registrul de evidență** continuă (s-a acordat prioritate înscrierii în registre a IFN supuse monitorizării și supravegherii); **până la 15.11.2007 au fost înscrise în Registrul de evidență 3 442 IFN** (inclusiv entități nou-înființate), dintr-un total de **4 653 cereri depuse**

V.1. Autorizarea instituțiilor financiare nebancare (c)

➤ **Registrul special** – total IFN înscrise la 15.11.2007: **38**, din care:

- ✓ **Credit de consum**.....1
- ✓ **Leasing financiar**.....15
- ✓ **Garantarea creditului**.....2
- ✓ **Activități multiple de creditare**..... 20

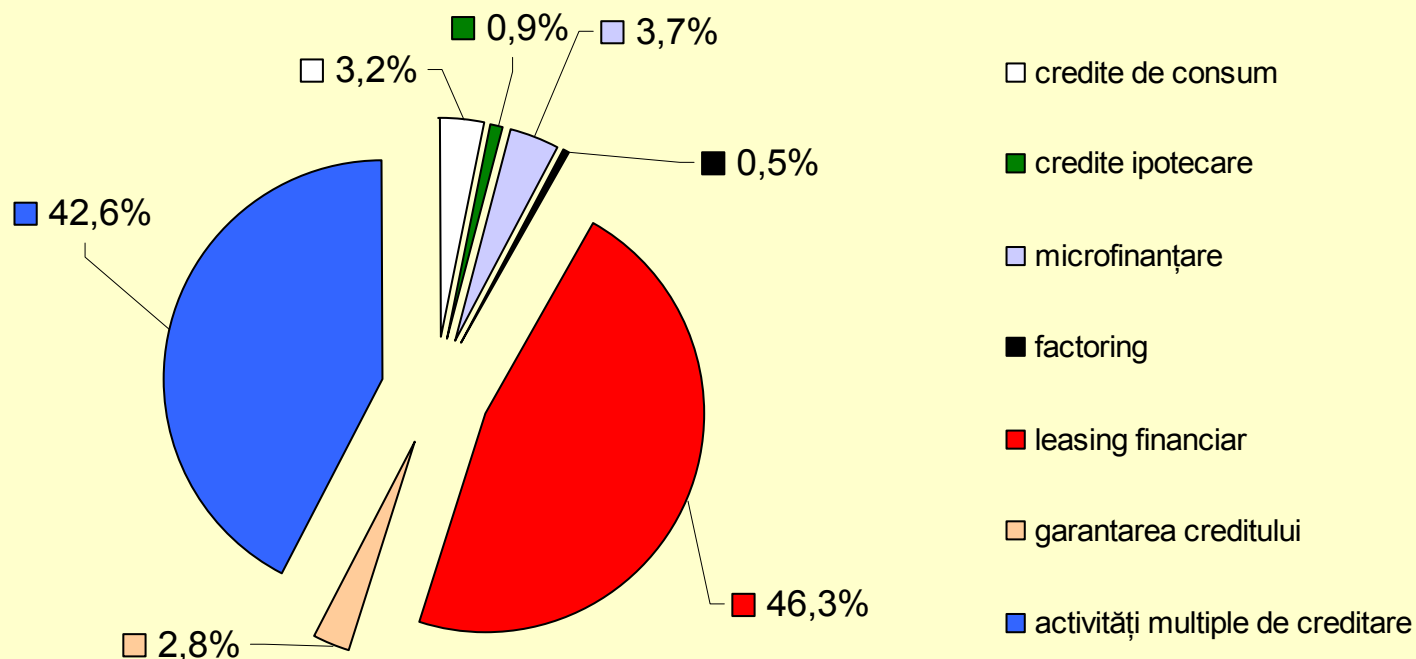
Structura IFN din Registrul special, pe tipuri de activități de creditare



V.1. Autorizarea instituțiilor financiare nebankare (d)

- **Registrul general** – total IFN înscrise la 15.11.2007: **216**
(include și cele 38 IFN înscrise în Registrul special)

Structura IFN înscrise în Registrul general, pe tipuri de activități de creditare



V.2. Reglementarea instituțiilor financiare nebankare (a)

➤ Cadrul legislativ general privind organizarea și funcționarea IFN

✓ **Ordonanța Guvernului nr. 28/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 266/2006**

- reglementează condițiile minime de acces al instituțiilor financiare nebankare la activitatea de creditare
- stabilește cadrul specific pentru organizarea și funcționarea instituțiilor financiare nebankare
- instituie în sarcina Băncii Naționale a României obligația, după caz, a luării în evidență, monitorizării sau supravegherii instituțiilor financiare nebankare

✓ **Alte legi speciale în materie**

- **Legea nr. 240/2005** privind societățile de microfinanțare
- **Ordonanța Guvernului nr. 51/1997** privind operațiunile de leasing și societățile de leasing
- **Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 200/2002** privind societățile de credit ipotecar
- **Ordonanța Guvernului nr. 40/2000** privind acreditarea agențiilor de credit în vederea administrării fondurilor pentru acordarea de microcredite, cu modificările și completările ulterioare
- **Legea nr. 122/1996** privind regimul juridic al caselor de ajutor reciproc ale salariaților

V.2. Reglementarea instituțiilor financiare nebankare (b)

Cadrul de reglementare secundar complet – principalele domenii în care BNR a emis reglementări aplicabile IFN

- Accesul la desfășurarea activității de creditare
 - ✓ **Norma Băncii Naționale a României nr. 2/2006** privind capitalul minim al instituțiilor financiare nebankare, cu modificările și completările ulterioare (MO, Partea I, nr. 381/03.05.2006)
 - nivelul minim de capital
 - ✓ **Norma Băncii Naționale a României nr. 4/2006** privind procedura de notificare și înscrierea în registre a instituțiilor financiare nebankare, cu modificările și completările ulterioare (MO, Partea I, nr. 381/03.05.2006)
 - detalierea procedurii de notificare prevăzută de lege
 - cerințele, termenele și documentația necesare înscrierii în registre a instituțiilor financiare nebankare

V.2. Reglementarea instituțiilor financiare nebankare (c)

➤ Monitorizarea instituțiilor financiare nebankare

- ✓ **Regulamentul BNR nr. 5/2002** privind clasificarea creditelor și plasamentelor precum și constituirea, regularizarea și utilizarea provizioanelor specifice de risc de credit, cu modificările și completările ulterioare (MO, Partea I, nr. 626/23.08.2002) – devenit aplicabil IFN prin Regulamentul BNR nr. 4/2007 (MO, Partea I, nr. 189/19.03.2007)
- ✓ **Normele metodologice nr. 12 din 22/07/2002** pentru aplicarea Regulamentului BNR nr. 5/2002, cu modificările și completările ulterioare (MO, Partea I, nr. 626/23.08.2002) – devenite aplicabile IFN prin Norma Băncii Naționale a României nr. 5/2007 (MO, Partea I, nr. 191/20.03.2007)

V.2. Reglementarea instituțiilor financiare nebancare (d)

Monitorizarea instituțiilor financiare nebancare (cont.)

- ✓ **Norma BNR nr. 7/2006** privind modificările în situația instituțiilor financiare nebancare (MO, Partea I, nr. 493/07.06.2006)
- ✓ **Norma BNR nr. 6/2006** privind criteriile pentru înscrierea în Registrul special a instituțiilor financiare nebancare (MO, Partea I, nr. 442/23.05.2006)
- ✓ **Regulamentul BNR nr. 6/2006** privind emiterea și utilizarea instrumentelor de plată electronică și relațiile dintre participanții la tranzacțiile cu aceste instrumente (MO, Partea I, nr. 927/15.11.2006)
- ✓ **Reglementări** privind modul de organizare și conducere a contabilității și întocmirea situațiilor financiare de către instituțiile financiare nebancare, precum și cele privind aprobarea Modelelor situațiilor financiare periodice și a normelor metodologice privind întocmirea și utilizarea acestora

V.2. Reglementarea instituțiilor financiare nebancare (e)

- **Supravegherea instituțiilor financiare nebancare înscrise în Registrul special**
- ✓ **Norma BNR nr. 16/2006** privind fondurile proprii ale instituțiilor financiare nebancare (MO, Partea I, nr. 770/11.09.2006) – reglementează modul de calcul și nivelul minim al fondurilor proprii
 - ✓ **Norma BNR nr. 17/2006** privind supravegherea expunerilor instituțiilor financiare nebancare (MO, Partea I, nr. 770/11.09.2006) – reglementează limitele maxime de expunere față de contrapartidele IFN
 - ✓ **Norma BNR nr. 18/2006** privind organizarea și controlul intern, administrarea riscurilor semnificative, precum și desfășurarea activității de audit intern a instituțiilor financiare nebancare (MO, Partea I, nr. 770/11.09.2006)
 - ✓ **Regulamentul BNR nr. 8/2006** privind standardele de cunoaștere a clienței instituțiilor financiare nebancare (MO, Partea I, nr. 941/21.11.2006) – vizează prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului
 - ✓ **Regulamentul BNR nr. 3/2007** privind limitarea riscului de credit la creditele destinate persoanelor fizice (MO, Partea I, nr. 177/14.03.2007) – reglementează regimul creditării persoanelor fizice, din perspectiva evitării supraîndatorării

V.3. Monitorizarea și supravegherea IFN (a)

Indicatori ai activității IFN înscrise în Registrul general – 30 iunie 2007

Nr. crt.		Total active	Total credite
1	IFN specializate – leasing financiar, mil. RON	3 752	3 306
2	IFN Registrul general (cu excepția celor de la nr. crt. 1), mil. RON	9 170	8 309*
3	Total IFN** (1+2), mil. RON	12 922	11 615
4	Total sistem bancar, mil. RON	189 924	109 967
5	Sistem IFN/sistem bancar, %	7	11

* din totalul de 8 309 mil. lei finanțări acordate de IFN, altele decât cele ce acordă exclusiv leasing financiar, suma de 4 708 mil. lei este aferentă operațiunilor de leasing → ≈70% din finanțarea prin IFN înscrise în Registrul general este reprezentată de leasingul financiar

** raportarea la 30 iunie 2007 surprinde activitatea a 142 IFN (dintre care 24 înscrise și în Registrul special)

V.3. Monitorizarea și supravegherea IFN (b)

Indicatori ai activității IFN înscrise în Registrul special

- milioane RON -

Nr. crt.		30.06.2007*	30.09.2007**
1	Total activ	11 211	21 062
2	Total credite	10 149	19 900

* raportarea la 30 iunie 2007 surprinde activitatea a 24 IFN înscrise în Registrul special

** raportarea la 30 septembrie 2007 surprinde activitatea a 36 IFN înscrise în Registrul special

Nr. crt.		Total active	Total credite
1	Total IFN Registru general (iunie 2007), mil. RON	12 922	11 615
2	Total IFN Registru special (iunie 2007), mil. RON	11 211	10 149
3	Pondere activitate IFN din RS / IFN din RG, %	87	87
4	Total sistem bancar (septembrie 2007), mil. RON	212 381	129 391
5	Sistem IFN din RS/sistem bancar (septembrie 2007), %	10	15

Notă: Conform reglementărilor BNR, instituțiile financiare nebankare înscrise în **Registrul special** transmit **trimestrial** raportări, iar cele înscrise în **Registrul general** doar **semestrial**

V.4. Perspective privind legislația aplicabilă IFN (a)

➤ La nivel național – consolidare dinamică

- ✓ **Proiect Lege privind instituțiile financiare nebancare**, elemente de noutate:
 - corelarea cu noile dispoziții ale Legii privind societățile comerciale
 - eliminarea barierelor privind desfășurarea concomitentă a anumitor activități de creditare (microfinanțare, leasing financiar, credit ipotecar)
 - acces la intermedierea de fonduri publice (microcredite) pentru orice IFN înscris în Registrul general
 - eliminarea limitării referitoare la posibilitatea emiterii de către instituțiile financiare nebancare a cardurilor doar pe segmentul aferent creditului de consum
 - lărgirea sferei categoriilor de entități cu care pot fuziona instituțiile financiare nebancare (inclusiv entităților ce desfășoară servicii auxiliare și conexe)
 - permiterea efectuării operațiunilor de schimb valutar aferente activităților înscrise în obiectul de activitate al instituțiilor financiare nebancare
- ✓ **Proiect Lege de modificare a legislației în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului** – vizează implementarea *acquis*-ului comunitar în domeniu; element de noutate – abordarea pe bază de risc, cu posibilitatea concentrării eforturilor pe palierul clienților/activităților cu risc crescut din perspectiva vizată
- ✓ **Armonizarea prevederilor cadrului de reglementare cu dispozițiile legislației primare, după adoptarea legii privind IFN**

V.4. Perspective privind legislația aplicabilă IFN (b)

- **La nivel comunitar – măsuri vizând facilitarea integrării piețelor serviciilor financiare**
 - ✓ **Cartea verde privind creditul ipotecar** – vizează evaluarea barierelor în calea integrării acestui segment al pieței financiare (domenii prioritare pentru Comisia Europeană: protecția consumatorului; bariere legislative; finanțarea creditului ipotecar; garantarea creditului ipotecar)
 - ✓ **Cartea verde privind serviciile financiare de *retail* în Piața Internă** – priorități ale Comisiei Europene, legate inclusiv de reglementare: credit ipotecar, intermediari de credit, standardizare informații precontractuale în domeniul creditării
 - ✓ **Directiva privind creditul de consum** – în prezent, se derulează procedura de adoptare în cadrul Parlamentului European (finalizare preconizată la sfârșitul anului 2007) – elemente de noutate: responsabilizarea creditorului (*responsible lending*), reglementarea, din perspectiva relației cu consumatorii, a modalității de aplicare a dobânzilor variabile, a comisioanelor de rambursare anticipată, stabilirea unor formulare standard pentru informații precontractuale
 - ✓ **Directiva privind serviciile de plăți** – adoptată de Parlamentul European în aprilie 2007 (termen de intrare în vigoare – noiembrie 2009) – influență directă asupra IFN care desfășoară activități de emisie de carduri și a celor care furnizează clienților alte tipuri de servicii de plăți (ex. emisia de carduri de credit; plata facturilor din fondurile împrumutate), în sensul impunerii unui cadru prudенțial specific